ԺԱ. ՏԱՐԻ 3123 — 6 ՅՈՒԼԻՍ 1894 — 14 ՄՈՒՀԱՄՐԷՄ 1312 — ՁՈՐԵՔՇԱԲԹԻ

20 ՓԱՐԱ.

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ ԻՆՁ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ, ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ Ղալաթիա, Կ. Պոլիս

درعليه‌كه غزه‌سى آره‌وك اداره‌سنه

Direction du journal AREVELK
Galata, CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
Քաղաքական եւ Ազգային

20 ՓԱՐԱ.

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար Տարեկան դրամեկան արժէք	150
» » Վեցամսեայ » »	75
» » Եռամսեայ » »	40
Օտար երկիրներէ Տարեկան Փոստ	56
» » Վեցամսեայ »	28
Ըմբիր թղթերի վրայ մասնաւոր տարբեր Տարեկան Օսմ. Ոսկի	2
Գաւառաց թղթատարի ծանրոց միջոցաւ Դրուշ	50

Խմբագրութեանս ուղղուած համար եկող այլ գրութիւն ես չի տրուիր։

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

ԳԻՏԱԿԱՆ ԷՋԵՐ

ԵՐԿՐԱՇԱՐԺ

Revue Scientifique հրատարակեցաւ յունիս 23ի թուոյն մէջ ընդարձակ յօդուած մը հրատարակուած է ի մասին երկրաշարժից։ Այս յօդուածը բանախօսութիւն մ'է զոր Ֆրանսայի ծանօթ երկրաբանները մին, Գ. Սթանիսլաս Մէօնիէ արտասանեց լաղմաթիւ հանդիսականաց առջեւ, Ցունաստանի և Վէնեցուէլայի վերջին երկրաշարժներուն առթիւ։ Մեզ համար լաւագոյն ընթերցում մը չկրնար ըլլալ այս օրերս։

Ուրեմն տեսնենք թէ ինչ ըսաւ այդ փիտուն։

Երբ որ մէկը երկրաշարժի մը լուրը կառնէ, առաջին զգացումն է անկածելոց գլուխեան բուռն զգացում մը։

Ապա մարդ կը մտածէ թէ ի՞նչ է պատճառը երկրաշարժին, և թէ կարելի՞ է արդեօք նախապզոյշ միջոցներով վտանգին առաջքն առնուլ։ Այս մասին կարծուածին չափ անզօր չենք։ Կարգ մը կանոններ դրուած են որոց հետեւելով կրնանք օգտուիլ եւ գալով երեւոյթին պատճառին, թուի թէ այժմ նորա գաղտնիքը թափանցելու բաւական մօտ ենք։

Ամենէն առաջ, երկրաշարժի երեւոյթին նշանաւոր հանգամանքները պրո՞նք են։ Հումպոլտ զանոնք նկարագրեց ազդու կերպով։ Եւ «ես, կըսէ մեր ատենաբանը, կը խոստովանիմ իմ մասիս, «թէ յոյժ զարմացմամբ 1877 փետրվար «23 ին Նիսի երկրաշարժին հանդիսատես «եղայ. այսու զոհ եմ որ պիտի կարենամ «ձեր մէջ չցնցուողներու հաղորդել թէ մարդ ի՞նչ կզգայ այն ատեն։

«Այս զգայմունք չատ տեսակ են եւ «այնքան քիչ ժամանակի մէջ կը յաջորդեն միմեանց որ շատ մտքի ապատութիւն «հարկ է ունենալ — չըսեմ վարժութիւն — «անոնց խառնուրդը վերլուծելու համար։

«Նախ քան զամենայն, լսողութեան «զգայարանքը կազդուի, աղմուկ մը կը «լսուի որուն ուստի գալը անկարելի է ո«րոշել և որ կը սաստկանայ երթալովն կը «հետեւի ժխոր մը, ընդհանուր դող մը, «որոց հետ նաեւ կը զգացուին ցնցումները «և որոց ինչպէս տեղի ունենալը չէ կարե«լի սահմանել անգ։»

Նիսի մէջ, յաջորդաբար երեք ցնցումներ զգացուեցան։ Ցունաստանի մէջ չատ աւելի։ Աթէանթի մէջ (որ բոլորովին հիմնայատակ եղաւ) մէկ օրուան մէջ 365 անգամ ցնցուեցան։ 3 ապրիլ 1881 ին ի Ռիոս 48 ժամու մէջ 250 ցնցում տեղի ունեցաւ։ Կը տեսնենք որ մերինները որքան թեթեւ են սոցա հետ բաղդատմամբ։ Թող որ բացարձակ անկանոնութեամբ իրարու կը յաջորդեն ցնցմունք։ ամեն անոնք որ ժամ, վայրկեան կը հաշուեն և կամ նոյն սասակութեան մէջ կարգ կանոն, յարատեւ տեւում կամ նուազում կը փրնտռտեն, չարաչար կը սխալին։ Եթէ որ կատարելապէս բաղդի և դիպուածի խնդիր է և կատարեալ անկանոնութեամբ տեղի կունենան բոլոր ցնցմունք։

Դիտելի է թէ զանազան տեղեր պատահած երկրաշարժք կապ մը ունին կամ ունենալ կը թուին միմեանց հետ։ 1893 յունվարին և ապրիլին Զանթա կղզին թոթուեցաւ, Աթէանթի (Ցունաստան) երկրաշարժը սոյա շարունակութիւնն էր։ 13 մայիս 1894ին Սիբակոսա ցնցուեցաւ. վերջերս Լօկանկաօ և Խոպիոյ զանազան քաղաքներ. հիմա ալ Պոլիս և Մարմարայի ծովափունք։ Ուրեմն գետնի տակ անցած դարձածին մեծ հաւանակութիւն կայ որ միակ երեւոյթ մը ըլլայ պատճառ այս զանազան արկածներու և զանոնք կապէ իրարու։ Այս դիտողութիւն կօգնէ և կը ծառայէ պատճառին հետազօտութեան։

Երկրաշարժի արտաքին հետեւանքը ի՞նչ է։

Ամենէն ակներեւ եղածը, թրխռուած վայրերուն մէջ կուտակեալ աւերակներն են։

Երկրորդ հետեւութիւնը, որ ուշագրաւ է, գետնին ձեւին վրայ առաջ եկած բարի կամ չար փոփոխմունք են։ Եւ պիտի տեսնէք թէ երեւոյթին հսկայ եւ ահեղ զօրութեան հանդէպ որքան փոքր են ասոնք։

Ստէպ գետինը կը ճեղքուի, մինչեւ 50 քիլոմէթր երկայնութեամբ։ Այս ճեղքուածք երկրաբանական տեսակէտով նշանաւոր են. նախ չատ նեղ կ'ըլլան, ապա երկու «չրթունքներէ (գետնական բացատրութիւն) բնաւ մէկը վր՝ միւսը վար դիրք չեն առներ, այլ պարզապէս կը գատուին, կը բացուին։ Երբորդ՝ յանկարծակի կը կազմուին, մարդ չկայ որ ըսէ թէ բացուիլը տեսաւ, այնքան արագ կը ճաթին։

1884ին Սիվէյրի մէջ գետին մը այնքան շուտով ճեղքուեցաւ որ ճեղքին վրայ գըտնուած ծառ մը երկուքի բաժնուեցաւ, ճիւղերով արմատներով ամեն բանով, եւ կէսը մէկ կողմ կէսը միւս կողմ մնաց, երկուքին մէջէն խոր անդունդով։

Երբեմն ալ բոլորաձեւ խոռոչներ կը կազմուին (կարծեմ թէ մեր երկրաշարժին այս տեսակ բան չպատահեցաւ), ճշմարիտ անդունդներ որք քիչ վերջը ջրով կը լեցուին։

Շատ անգամ այն ճեղքուածքներէն և կամ խոռոչներէն զանազան հոտեր կը բուրին, շոգի կելլէ եւ կամ տաք ջուր առաւել կամ նուազ հանքային։

«Եթէ, կ'ըսէ հեղինակը, երկրաշարժը ծովեզերեայ տեղեր պատահի, ստէպ ջուրց ահագին շարժումներ առաջ կը բերէ, ինչպէս մակընթացութեան եւ տեղատուութեան շարժումներ։ Ահագին ալիք մը կը ձեւանայ, որ կը քաշուի և ապա կը վերադառնայ այնքան զօրեղ որ նախորդ ծովին սահմանները կ'անցնի եւ հողին մէկ մասը կը ծածկէ, ապա եւս քաշուելու համար։ Աթէանթի մէջ, երբ ալիքը վերադարձաւ, այնքան արագութեամբ եկաւ որ երկրին շատ նեղսերը թափանցեց, եւ քաղաքապետը կը հեռադրէր թէ ծովեզերէն մինչեւ հարիւրաւոր մեթր ներսերը, դաշտերու մէջ փոքրիկ ձուկեր բերած էր։ Նոյն իսկ այս երեւոյթն էր որ առաւել սասակութեամբ 1755ին Լիզբոնցի պատմական կործանումը կատարեց»։

Երբ կը զրոյց այն գետինը որուն վրայ կը քալենք եւ որ մեզ համար տիեզերաց ամենէն հաստատուն բանն է՝ չէ թէ միայն կը կորսնցնենք մեր հաւատարակրութիւնը ֆիզիքապէս, այլ և բարոյապէս։ Մեր հայրերը կը խրատեն թէ երկրաշարժի ատեն պէտք չէ տեղէն շարժիլ. ասոր պատճառը պարզ է։ Երբ գետինը կը զողայ, անոր վրայ քալել, վազել, մանաւանդ սարսափահար վիճակի մէջ, շատ դժուար է, եւ փախչողներու մեծագոյն մասը գետինը կ'իյնան, առանց գիտնալու թէ ո՛վ հրեց զիրենք, ինչու որ իրենց հաւատարակրութիւնը կը կորսնցնեն եւ կը վիրաւորուին։ Անոր համար ալ հին ատեն կ'ըսէին եւ կը կարծէին թէ երկրաշարժէ խլնալով վիրաւորուողք դժուարաւ կը բուժին։ Կարծիքը ուղիղ չէ։ Եւ բոլոր այս արկածներ եւ խրատներ չպիտի արգիլէին ոչ զոք Պոլսոյ քանի մը մէջէ լեղապատառ խուճապելու, երբ ականջին հասան այն շարաչուչակ որոտումը եւ տարբերն զգացին այն ահաբեկիչ գետնի ճօճումը։

Սոսր համար է որ ընդհանուր վախուստ և սարսափ կը տիրէ այն պահուն և տուն տեղ սիեն բան կը թողուն մարդիկ բաց օթեայ ապրելու համար, նոյն իսկ այնպիսի մարդիկ որք չեն վախնար թէպէտ, սակայն խոհեմութիւնն կը հանարին վրանի մը հովանւոյն ներքեւ զտնուիլ։ փսխանակ չէնքի մը գերաներուն և կղմինդրներուն։ Եւ արդարեւ, քաշուիլիւնը հոն կենալը չէ։ Ցունաստանի մէջ չատեր ճգմուեցան աւերակաց ներքեւ։ Ի Վենեցուէլա 10,000 է աւելի մեռեալ կայ ըսին, թէպէտ կը յուսանք թէ սերիկեան երեւակայութիւնը իւր սովորութեան համեմատ հարեց զանոնք։ Քիսսի մէջ 60,000 հոգիէն 3000 մեռեալք և 40,000 բնակութեան տեղին կորսնցուցած մնացին։ Ի Թաղամիչչիոլա, 14,000 բնակիչներէն 2313 մեռան, և 800 վիրաւորուեցան։ Եւ ահա այսպէս մեռաւած ժողովուրդներն են որ ամեն տեսակ նախապաշարմանց կը յարին, կը հաւատան և դժուար է զանոնք ուղիղ պատճառաբանութեան բերել։ Այնուհետեւ չարագուշակները հրապարակ կ'ելլեն։

* * *

Գետնի շարժմանց ուղղութիւնը և տեսակը ի՞նչ է։ Շատ անգամ հորիզոնական են շարժումնք և սոցա ուղղութիւնը դիւրին է որոշել։ Մեր երկրաշարժը ամենէն զօրաւոր առաջին ցնցման հորիզոնական էր և արեւելքէն արեւմուտք։ Պ. Սթանիսլաս Մէօնիէ, որ Նիսի մէջ էր երկրաշարժի պահուն, անկողինէն վար իյնալու պէս հորիզոնական շարժման մը ենթարկեալ է։ Երկաթուղւոյ կառախումբ մը ի Զարլսթոն 1886 օգոստ. 31 ի երկրաշարժին՝ գիծէն դուրս նետուեր է, և գիծերն անգամ տեղէն խախտեր են։ Կը պատահի նաեւ որ շարժմունք վարէն վեր յոյժ զօրեղ տեղի կունենան։ 1797ին ի Ռիո Պոմպա քարերն ու դիակները վարէն վեր հարիւրաւոր ոտք բարձրութեամբ նետուեցան։

Այս ամենուն շատ ուշադիր եղէք, ինչու որ ասոնք պիտի ծառայեն երկրաշարժի պատճառին բացատրութեան։

Ուրիշ բան մը նաեւ դիտողութեան արժանի։

Երբոր գետնի ճօճումը նմանցունենք ծովու ալեաց, երբ որ հողը որ կը շարժի ներքեւն ամենազօրեղ ազդեցութեամբ՝ ալեաց ձեւով ատատանի, այն ատեն ինչպէս ծովու ալեաց վրայ կան շատ բարձր և շատ վար մասեր որք ջուր կը կազմեն, որոց վրայ գտնուած մասերը շատ կը շարժին և այլ մասեր նուազ, այն ատեն կը հասկնանք թէ ի՞նչպէս կ'ըլլայ որ կարգ մը տեղ հին չէնքեր անվնաս կը մնան և ինչպէս զօրաւոր և հաստատ շինուած չէնքեր կը ճաթռտին կը կործանին։ Մեծապէս վնասուածներն անոնք են որ ֆոր՝ի վրայ զբաղեցուած են։ Ուրիշ ազդեցութիւն մ'ալ կայ շարժին ուղղութեամբ։

Ներկայ երկրաշարժին արեւելքէն արեւմուտք ուղղեալ պատերը պէտք չէին շատ վնասուիլ, ինչու որ նոցա երկայնութեան ուղղութեամբն է որ կը շարժէր հողը, մինչդեռ լայնութեան ուղղութեամբ շարժող պատերը մեծ դժուարութիւն կրեցին վար չիյնալու համար։ Աւելորդ է ըսել թէ գետնի վիճակը, հիմանց հաստատութիւն և այլ բազմաթիւ պատճառներ, հաւասարապէս կ'ազդեն և կը խանդարեն այս կանոնը։

Ընդունելով ուրեմն թէ երկրագնդի կեղեւին ճօճումն է երկրաշարժ, կը մնայ փնտռել այն զօրութիւնը որ զայն կը թրթռտէ։

Շատ մը պատճառներ մոռցել կուտան թէ սասարիկ տարցած շոգւոյ ճնշումն է որ առաջ կը բերէ շարժիչ զօրութիւնը։

Առաջին եղերութիւն որ զայս կը հաստատէ, երկրաշարժներու — և հրաբխային արտահանութեանց խնամութիւնն է, ինչու որ հրաբուխներ նեղ քան զանհնայն ջուր կը պարթկան։ Եւ ամեն ատեն նոնանօրինակ երեւոյթներու մէջ չուր կ'ելլէ։ Ջուրն է որ հրաբուխներու բերանն շոգւոյ զօրաւոր շառաչմամբ կը ժայթքէ, հեռը վասն գուրս նետելով բազում քիլոմէթր բարձրութեամբ ժայռի բեկորներ, զանոնք փոշի դարձնելով զոր մինիր կ'անուանենք, սալաբ բացատրութեամբ։

Հրաբղխային կարծր ժայռերու հալած հատուածներ որք ջուրէն երկրս ուելի կը կշռեն, այնքան բարձր նետուած են մբենոլորտին մէջ որ անդ ժամանակ ունեցած են կարծրնալու, և հեղուկի կաթիլներու (հսկայ կաթիլներ) ձեւն առած հատուածներն դարձած են վար իյնալէ առաջ։

Ջուրն է նաեւ լաւագոյն վաղցնողը։ Ինչպէս որ երբ շամանիայի չիրը բանաք, մէջի կաղերովը հեղուկն ալ զուրս կը ժայթքէ, նմանապէս զօրեղ շոգին միասին դուրս կը բերէ այն հեղուկ դարձած մասունքները որք գետնէն դուրս կը վազին, ապա կը պաղին և կը կարծրանան։ Ապացոյց մը թէ ջուրը երկրաբանական երեւոյթից էջ մեծ դեր ունի։ Երկրաշարժի ատեն այն որոշ ձայնը որ կը լսուի և որ կը նմանի կառքի մը անուոց թաւալման աղմուկին, մինչ՝ նմանի՞ր նաեւ շոգեշարժ մեքենայի մը կաթսային մէջէն լսուած ջուրի եռելու աղմուկին։ Եւ այս որոշիչ ու երկրաշարժի անհրաժեշտ ձայնին համար է որ խաբացի գիտուն մը Ռոսսի ներքնակրաբանական երեւոյթից քննութեան համար թէլէֆոն գործածել երեւակայեց։

Եւ ահա, շոգեշարժ մեքենայից պայթումը մեզի կրնայ գաղափար մը տալ թէ ի՞նչ է շոգւոյ զօրութիւնը երբ բիւրապատիկ զօրեղ կախասի մը մէջէ, բիւրապատիկ ջերմութեամբ, ծաւալով, քանակութեամբ պատահի։

Եթէ ընդունինք թէ երկրաշարժներու պատճառը շոգւոյ զօրութիւնն է, հարկ է ընդունիլ թէ գետնին տակը կայ ջուր և հուր։

Դժուար չէ հաստատել ստորերկրեայ հրոյ ներկայութիւնը։ Որքան հողը փորենք՝ այնքան ջերմ կը գտնենք զայն։ Մանաւանդ է թէ ամեն 30 մեթր խորութեան մէկ աստիճան առաւել տաք է։ Եթէ այս օրէնքը մինչեւ 60 քիլոմէթր խորութեամբ կայ, 60երորդ քիլոմէթրին 2000° ջերմութիւն պիտի գտնուի ուր մեր ծանօթ բոլոր նիւթերը պիտի հալին և կամ հեղուկ և կամ կազդէն վիճակ ստանան։ Արդ, 60 քիլոմէթր երկրիս կեղեւին հաստութիւնը մեծ բան մը չէ բաղդատմամբ երկրագնդի մեծութեան, որոյ տրամագիծն է 6000 քիլոմէթր աւելի, սա այնքան հաստ է որքան հաւկիթի կեղեւ մը ներքին հեղուկ զանգուածին համեմատութեամբ։ Եւ այդ կեղեւն է զոր երկիր կանուանենք, և անոր վրայ է մեր կեանքը, մեր գոյութիւնը, իւրր հաստատուն հիման վրայ։

Ուրեմն ահա՛ հուր։

Փնտռենք ջուրը։ Ջուրը կրնայ 60 քիլոմէթր հաստութեամբ հողէն ներս թափանցել, որպէս զի ներքին ջերմութեամբը շոգիանայ և մեր գլխուն այս փորձանքները բերէ։ Մինչեւ որ հոն երթայ, ճամբայ պիտի գտնէ՞ մի, և եթէ այո, արդէն կէս ճամբէն այնքան պիտի տաքնայ որ շոգիանայ և ցնդի։ Շիտակը ըսելով աւելի դիւրին է ջուրը պատէն վեր հանել, քան զրկել, մինչեւ ի խորն անդնդոց։

Հոս խօսքը տանք ատենաբանին։

«Ամեն տեսակ ենթադրութիւններ ը«ղրին (ջուրին ներս թափանցելը բացատ«րելու համար). ոչ մին պատճառաբանու«թեան մը կրնայ դիմադրել։ Եւ կը կարծեմ որ ոչ ոք հրաբղխային բերանն չոգւոյ զօրաւոր շառաչմամբ կը ժայթքէ, հեռը վասն գուրս նետելով բազում քիլոմէթր բարձրութեամբ ժայռի բեկորներ, զանոնք փոշի դարձնելով զոր մոխիր կ'անուանենք, սալաբ բացատրութեամբ։

Հրաբղխային կարծր ժայռերու հալած հատուածներ որք ջուրէն երկրս աւելի կը կշռեն, այնքան բարձր նետուած են մբենոլորտին մէջ որ անդ ժամանակ ունեցած են կարծրնալու, և հեղուկի կաթիլներու (հսկայ կաթիլներ) ձեւն առած հատուածներն դարձած են վար իյնալէ առաջ։

Ջուրն է նաեւ լաւագոյն վաղցնողը։ Ինչպէս որ երբ շամանիայի չիրը բանաք, մէջի կաղերովը հեղուկն ալ զուրս կը ժայթքէ, նմանապէս զօրեղ շոգին միասին դուրս կը բերէ այն հեղուկ դարձած մասունքները որք գետնէն դուրս կը վազին, ապա կը պաղին և կը կարծրանան։ Ապացոյց մը թէ ջուրը երկրաբանական երեւոյթից էջ մեծ դեր ունի։ Երկրաշարժի ատեն այն որոշ ձայնը որ կը լսուի և որ կը նմանի կառքի մը անուոց թաւալման աղմուկին, մինչ՝ նմանի՞ր նաեւ շոգեշարժ մեքենայի մը կաթսային մէջէն լսուած ջուրի եռելու աղմուկին։ Եւ այս որոշիչ ու երկրաշարժի անհրաժեշտ ձայնին համար է որ խաբացի գիտուն մը Ռոսսի ներքնակրաբանական երեւոյթից քննութեան համար թէլէֆոն գործածել երեւակայեց։

Եւ ահա, շոգեշարժ մեքենայից պայթումը մեզի կրնայ գաղափար մը տալ թէ ի՞նչ է շոգւոյ զօրութիւնը երբ բիւրապատիկ զօրեղ կախասի մը մէջէ, բիւրապատիկ ջերմութեամբ, ծաւալով, քանակութեամբ պատահի։

Եթէ ընդունինք թէ երկրաշարժներու պատճառը շոգւոյ զօրութիւնն է, հարկ է ընդունիլ թէ գետնին տակը կայ ջուր և հուր։

Դժուար չէ հաստատել ստորերկրեայ հրոյ ներկայութիւնը։ Որքան հողը փորենք՝ այնքան ջերմ կը գտնենք զայն։ Մանաւանդ է թէ ամեն 30 մեթր խորութեան մէկ աստիճան առաւել տաք է։ Եթէ այս օրէնքը մինչեւ 60 քիլոմէթր խորութեամբ կայ, 60երորդ քիլոմէթրին 2000° ջերմութիւն պիտի գտնուի ուր մեր ծանօթ բոլոր նիւթերը պիտի հալին և կամ հեղուկ և կամ կազդէն վիճակ ստանան։ Արդ, 60 քիլոմէթր երկրիս կեղեւին հաստութիւնը մեծ բան մը չէ բաղդատմամբ երկրագնդի մեծութեան, որոյ տրամագիծն է 6000 քիլոմէթր աւելի, սա այնքան հաստ է որքան հաւկիթի կեղեւ մը ներքին հեղուկ զանգուածին համեմատութեամբ։ Եւ այդ կեղեւն է զոր երկիր կանուանենք, և անոր վրայ է մեր կեանքը, մեր գոյութիւնը, իւրր հաստատուն հիման վրայ։

Ուրեմն ահա՛ հուր։

Ինչպէս որ ասացինք,

Կ. ՊՈԼԻՍ, 6/18 ՅՈՒԼԻՍ, 1894

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ ԳԼԽՈՒ

ԵՐԿՐԱՇԱՐԺԻՆ ԴԷՄ

Քաղաքակրթութիւնն եթէ չի կըրնար բնական պատահարներն արգիլել, գէթ անոնց վնասաբեր հետեւանքները կը մեղմացնէ։ Շատ տեղ Քաղաքակրթութիւնն յայտնած է տանձել Բնութեան բիրտ ոյժերը։ Բայց ուր վերջին բառը տակաւին Բնութիւնն կը մնայ, հոն Քաղաքակրթութիւնը գէթ իբրեւ սփոփիչ կը ներկայանայ, և գնահատելի ծառայութիւն կը մատուցանէ տառապեալ Մարդկութեան։

Հրդեհներ, ողողումներ, երկրաշարժեր Բնութեան զանազան աւերիչ տարրերն ի հանդէս կը բերեն մարդկային կենաց ու ստացուածոց դէմ։ Առջի երկու չարիքներ մեծապէս թեւեւեցած են Քաղաքակրթութեան ընծայած միջոցներուն բերմամբ։ Լայն պողոտաներու վրայ շինուած քարուկիր շէնքեր նուազագոյն չափով ենթակայ են հրդեհի վտանգին։ Կատարեալ գործեալ ջրհանք և ջրհանկիր գունդք հզօրապէս կը մաքառին կրակին դէմ, ո՛չ միայն շէնքերն այլ և կանանքերը բոցերուն ելէջէն ազատելու համար ճարտար հնարքներ ի գործ դնելով, որք անծանօթ էին հին ոճով ջրհանկիրներուն։ Ապահովագրական ընկերութիւններն ալ կազմ և պատրաստ կեցած են ամէն նիւթական վնաս տուժելու։ Հրդեհի երեսէն քաղաքակիրթ հասարակութեան մը կրելիք վնասն իւր ամենաթեթեւն հատմատութեան իջած կրնայ սեպուիլ ներկայիս մէջ։ Ողողումներուդէմ նոր ճարտարապետութիւնը կը կանգնէ արուեստական բլուրներ՝ ամուր պատուարներու ձեւով, և շատ տեղ անկարելի կ'ընէ դանոնք՝ կանոնաւորելով ջուրերուն ընթացքը։ Քաղաքակրթութիւնը ցարդ ամենէն անզօր գտնուած է Երկրաշարժի դէմ։ Ինչպէս երբեմն ալ կ'ըսեինք, Գիտութիւնը միջոց չէ ընծայած այս կարգի արկածները գուշակելու և անոնց դէմ զգոյշ կենալու։ Գիտութիւնը Գիտութենէն առաջ ալ կար և պիտի ըլլայ միշտ՝ մարդկային ընկերութեան արկածեալ անդամներուն օգնութեան հասնելու համար։ Գիտութիւն ազգու միջոց մ'է նաեւ մեղմացնելու համար դառն կորուստներն անոնց որք անցեալ շաբթուան երկրաշարժին զոհ գացին, իրենց ընտանեաց գլխաւոր անդամ նեղէն զրկուելով, կամ մարմնական վնասներ կրելով որք ժամանակ մը զիրենք դարմանի կարօտ վիճակի մէջ կը թողուն։ Բայց Քաղաքակրթութիւնն այս մասին իսկ իւր վերջին բառը չէ արտասանած, և զինուժափ չէ եղած նոյն իսկ երկրաշարժի անակնկալի պատահարին առջեւ։ Երկրաշարժը մէկ օրէն միւսը կրնայ փճացնել ընտանիք մը, հիմնայատակ կործանելով անոր ապրուստի միակ միջոցն եղած կալուածները, կամ կորզելով այն ընտանիքին հացը վաստկող բաղուկը։ Քաղաքակրթութիւնը բան չի կրնար ընել այս բնական պատահարն արգիլելու համար։ բայց գէթ այն ընտանիքը թշուառութեան ճիրաններէն կրնայ ազատել, հասարակաց ողջմտութեան կարօտ ըլլալու պէտք չմնալով։

Ցաւալի է թէ երկրաշարժի դէմ ապահովագրութիւն չկայ ոչ ուրեք։ Ապահովագրական ընկերութիւնը այնքան կը սոսկան Բնութեան անասնձ և անհաշուելի ոյժերուն հետ ի վէգ և ի վեր գալէ, որ ոչ միայն երկրաշարժի վնասները չեն տուժեր, այլ և իրենց մուրհակներով կը յայտարարեն թէ պատասխանատու չեն այն հրդեհներուն համար զորս երկրաշարժը կը պատճառէ։ Եղեմդրենք թէ հրդեհի դէմ ապահովագրեալ ձեր տունն երկրաշարժէ չվնասուի, բայց երկրաշարժի հետեւանօք ձեր թաղին մէջ հրդեհ ծագած ըլլալով, ձեր տունն եւս հրոյ ճարակ ըլլայ։ Եթէ ապացուցուի թէ ձեր տունը լափող կրակն երկրաշարժի հետեւանք էր, ընկերութիւնն ինքզինք ազատ կ'ըզգայ բան մը չվճարելու ձեզ։ Ուրեմն, երկրաշարժի դէմ՝ ո՛ւ է ապահովութիւն չկայ։

—Մարդկային կեանքին համար չկայ, բայց մարդկային ստացուածոց համար կայ միջոց ապահովութեան։ Մարդկային կեանքին համար ապահովութիւնը պէտք է ճարտարապետութենէն խնդրել, որ կարող է շինել այնպիսի բնակարաններ ու գործատեղիներ որք տոկան անցեալ շաբթուան ցնցումին պէս և աւելի զօրեղ ցնցումներու։ Բայց կայ միջոց որոյ շնորհիւ երկրաշարժի զոհ գացած մարդու մ'ընտանիքը խեղճութեան մէջ չմնայ։ Այս է՝ կեանքի ապահովագրութիւն։ Երեւակայելի ամէն տեսակ փորձութեանց դէմ կարելի է ապահովագրել մարդկային կեանքը։ Պանքոտներու, փոխանակագրերու, մուրհակներու արցակներ կրնան փճանալ հրդեհի մէջ։ Անշարժ կալուածներ կրնան ոչ միայն շարժիլ այլ և կործանիլ։ կեանքեր կրնան զոհուիլ։ Բայց կեանքի վրայ ապահովագրութեան շնորհիւ կարելի է ընտանեաց և սիրելեաց ապագայն ապահովիլ։ Արդարեւ, մարդկային կեանքն անփոխարինելի է։ Ո՛չ մէկ նիւթական հատուցում անոր կրնայ կարող է հաւասարակշռել։ Բայց երբ հոգւոյ անդարմանելի կորուստ մը կայ մէջտեղ, ո՛չ ապաքէն անհատական և ընկերական վնասն ու անպատեհութիւնը մինչեւ մէկ աստիճան չափաւորուած կ'ըլլան, երբ գոնէ նիւթական վնասը դարմանելու միջոց տայ ապահովագրական մուրհակ մը։

Ո՛ր չափ անձեր անցեալ շաբթու մեռան Շուկային մէջ և Շուկայէն դուրս՝ փլատակաց ներքեւ մնալով, կամ փախչելու պահուն քարի կամ ազիւսակոյտի մը հարուածը կրելով իրենց գլխուն վրայ։ Այն խեղճերուն ամենամեծ մասը մէկ մէկ ընտանիքի նեցուկներ էին։ Ի՞նչ գումար ալ հատուցանես, չես կրնար դարմանել անոնց սգակիր ընտանիքներուն վիշտն ու հոգեկան տառապանքը։ Բայց չէ՞ մի որ հոգեկան տառապանքին հետ մէկտեղ նիւթական տառապանք ալ կայ։ Զէ՞ մի որ նիւթական վերահաս տառապանքն իսկ աւելի կը սաստկացնէ հոգեկան տառապանքը։ Բայց եթէ այն խեղճ զոհերն երեքշաբթի արկածէն առաջ պատեհութիւն ունեցած ըլլային իրենց կեանքն ապահովագրելու, այսօր տարկոյս չկայ թէ ընտանիքները կը ժառանգէին ապահովագրութեան գումարը, քանի մը հարիւր կամ քանի մը հազար ոսկին, որ գէթ նիւթական խեղճութեան դէմ կ'ապահովէր իրենց գոյութիւնն և զաւակաց կրթութիւնն ու ապագայն։ Բա՛ւ լեցի որ մեր բերնէն գիտողութեան բառ մը անգամ ելնէ աչխատութեան և պարտաճանաչութեան այն խեղճ զոհերուն նեցամսէր ոլք իրենց կեանքն ապահովագրել մոռցած էին։ Եթէ անոնք պակաս հաշիւ ըրած էին, այնպիսի պակասութիւն մ'է սա զոր ամենս ալ կը գործենք։ Ի կեանքի վրայ ապահովագրութիւնը Թուրքիոյ մէջ տարածեալ դրութիւն մը չէ։ Ինչ որ էր հրդեհի դէմ ապահովագրութիւնը քառորդ դար կամ աւելի առաջ, այսօր ալ նոյն է կեանքի վրայ ապահովագրութիւնը։ Խիստ քիչեր և ընդհանրապէս զարգացած մտքով դասերը միայն մեր մէջ հասկցած են կեանքի վրայ ապահովագրութեան մնտեսական, ընկերական և բարոյական բազմագիմի օգուտներն։ Հասարակութեան ամենամեծ մասին համար կեանքի ապահովագրութեան մուրհակը գոց և անհասկնալի գիրք մ'է դեռ։ Օր պիտի գայ ուր մեր մէջ ալ կեանքի ապահովագրութիւն նոյնքան պիտի ընդհանրանայ որքան ընդհանրացած է հրդեհի դէմ ապահովագրութիւնը։ Ժողովրդեան բարեացակամներուն համար նուիրական պարտաւորութիւն պէտք է ըլլայ մերթ ընդ մերթ այս մասին իսկ իւր վերջին բառը չէ արտասանած, և զինուժափ չէ եղած նոյն իսկ երկրաշարժի անակնկալի պատահարին առջեւ։ Երկրաշարժը մէկ օրէն միւսը կրնայ փճացնել ընտանիք մը, հիմնայատակ կործանելով անոր ապրուստի միակ միջոցն եղած կալուածները, կամ կորզելով այն ընտանիքին հացը վաստկող բաղուկը։ Քաղաքակրթութիւնը բան չի կրնար ընել այս բնական պատահարն արգիլելու համար։ բայց գէթ այն ընտանիքը թշուառութեան ճիրաններէն կրնայ ազատել, հասարակաց ողջմտութեան կարօտ ըլլալու պէտք չմնալով։

Ցաւալի է թէ երկրաշարժի դէմ ապահովագրութիւն չկայ ոչ ուրեք։ Ապահովագրական ընկերութիւնը այնքան կը սոսկան Բնութեան անասնձ և անհաշուելի ոյժերուն հետ ի վէգ և ի վեր գալէ, որ ոչ միայն երկրաշարժի վնասները չեն տուժեր, այլ և իրենց մուրհակներով կը յայտարարեն թէ պատասխանատու չեն այն հրդեհներուն համար զորս երկրաշարժը կը պատճառէ։ Եղեմդրենք թէ հրդեհի դէմ ապահովագրեալ ձեր տունն երկրաշարժէ չվնասուի, բայց երկրաշարժի հետեւանօք ձեր թաղին մէջ հրդեհ ծագած ըլլալով, ձեր տունն եւս հրոյ ճարակ ըլլայ։ Եթէ ապացուցուի թէ ձեր տունը լափող կրակն երկրաշարժի հետեւանք էր, ընկերութիւնն ինքզինք ազատ կ'ըզգայ բան մը չվճարելու ձեզ։ Ուրեմն, երկրաշարժի դէմ՝ ո՛ւ է ապահովութիւն չկայ։

—Մարդկային կեանքին համար չկայ, բայց մարդկային ստացուածոց համար կայ միջոց ապահովութեան։ Մարդկային կեանքին համար ապահովութիւնը պէտք է ճարտարապետութենէն խնդրել, որ կարող է շինել այնպիսի բնակարաններ ու գործատեղիներ որք տոկան անցեալ շաբթուան ցնցումին պէս և աւելի զօրեղ ցնցումներու։ Բայց կայ միջոց որոյ շնորհիւ երկրաշարժի զոհ գացած մարդու մ'ընտանիքը խեղճութեան մէջ չմնայ։ Այս է՝ կեանքի ապահովագրութիւն։ Երեւակայելի ամէն տեսակ փորձութեանց դէմ կարելի է ապահովագրել մարդկային կեանքը։ Պանքոտներու, փոխանակագրերու, մուրհակներու արցակներ կրնան փճանալ հրդեհի մէջ։ Անշարժ կալուածներ կրնան ոչ միայն շարժիլ այլ և կործանիլ։ կեանքեր կրնան զոհուիլ։ Բայց կեանքի վրայ ապահովագրութեան շնորհիւ կարելի է ընտանեաց և սիրելեաց ապագայն ապահովիլ։ Արդարեւ, մարդկային կեանքն անփոխարինելի է։ Ո՛չ մէկ նիւթական հատուցում անոր կրնայ կարող է հաւասարակշռել։ Բայց երբ հոգւոյ անդարմանելի կորուստ մը կայ մէջտեղ, ո՛չ ապաքէն անհատական և ընկերական վնասն ու անպատեհութիւնը մինչեւ մէկ աստիճան չափաւորուած կ'ըլլան, երբ գոնէ նիւթական վնասը դարմանելու միջոց տայ ապահովագրական մուրհակ մը։

Ո՛ր չափ անձեր անցեալ շաբթու մեռան Շուկային մէջ և Շուկայէն դուրս՝ փլատակաց ներքեւ մնալով, կամ փախչելու պահուն քարի կամ ազիւսակոյտի մը հարուածը կրելով իրենց գլխուն վրայ։ Այն խեղճերուն ամենամեծ մասը մէկ մէկ ընտանիքի նեցուկներ էին։ Ի՞նչ գումար ալ հատուցանես, չես կրնար դարմանել անոնց սգակիր ընտանիքներուն վիշտն ու հոգեկան տառապանքը։ Բայց չէ՞ մի որ հոգեկան տառապանքին հետ մէկտեղ նիւթական տառապանք ալ կայ։ Զէ՞ մի որ նիւթական վերահաս տառապանքն իսկ աւելի կը սաստկացնէ հոգեկան տառապանքը։ Բայց եթէ այն խեղճ զոհերն երեքշաբթի արկածէն առաջ պատեհութիւն ունեցած ըլլային իրենց կեանքն ապահովագրելու, այսօր տարկոյս չկայ թէ ընտանիքները կը ժառանգէին ապահովագրութեան գումարը, քանի մը հարիւր կամ քանի մը հազար ոսկին, որ գէթ նիւթական խեղճութեան դէմ կ'ապահովէր իրենց գոյութիւնն և զաւակաց կրթութիւնն ու ապագայն։ Բա՛ւ լեցի որ մեր բերնէն գիտողութեան բառ մը անգամ ելնէ աչխատութեան և պարտաճանաչութեան այն խեղճ զոհերուն նեցամսէր ոլք իրենց կեանքն ապահովագրել մոռցած էին։ Եթէ անոնք պակաս հաշիւ ըրած էին, այնպիսի պակասութիւն մ'է սա զոր ամենս ալ կը գործենք։ Ի կեանքի վրայ ապահովագրութիւնը Թուրքիոյ մէջ տարածեալ դրութիւն մը չէ։ Ինչ որ էր հրդեհի դէմ ապահովագրութիւնը քառորդ դար կամ աւելի առաջ, այսօր ալ նոյն է կեանքի վրայ ապահովագրութիւնը։ Խիստ քիչեր և ընդհանրապէս զարգացած մտքով դասերը միայն մեր մէջ հասկցած են կեանքի վրայ ապահովագրութեան մնտեսական, ընկերական և բարոյական բազմագիմի օգուտներն։ Հասարակութեան ամենամեծ մասին համար կեանքի ապահովագրութեան մուրհակը գոց և անհասկնալի գիրք մ'է դեռ։ Օր պիտի գայ ուր մեր մէջ ալ կեանքի ապահովագրութիւն նոյնքան պիտի ընդհանրանայ որքան ընդհանրացած է հրդեհի դէմ ապահովագրութիւնը։ Ժողովրդեան բարեացակամներուն համար նուիրական պարտաւորութիւն պէտք է ըլլայ մերթ ընդ մերթ բացատրել քաղաքակրթութեան ընծայած նոր միջոցը թշուառութեան դէմ, և յորդորել ժողովուրդն որ աչխատի օգտիլ անկէ։

Ամէն տարի որոշեալ գումար մը վճարելով, կարելի է իրաւունք ստանալ սաչալի գումարի մը որ ձեր ընտանիքին կամ ձեր սիրած անձերուն կամ հաստատութիւններուն սեփականութիւնը կ'ըլլայ, յետ ձեր մահուան։ Բայց ապահովագրութեան ձեւերը բազմատեսակ են։ Կարելի է ապահովագրուիլ այնչափ տարուան համար և այն ատեն որոշեալ գումարն առնուլ, ձեր գուշակած մեծ պէտքին գործածելու համար, օրինակի համար ձեր զաւակը դրոցի դնելու, կամ ձեր աղջիկն ամուսնացնելու, և կամ ձեր ծերութիւնը կարօտութեան դէմ պաշտպանելու համար։ Կարելի է նաեւ՝ այսչափ տարի ապահովագրութեան որոշեալ դինը վճարելէ ետքն՝ ընկեր ըլլալ ապահովագրիչ ընկերութեան հետ և շահէն բաժին մ'ընդունիլ։ Վերջապէս, ամէն պատահականութեան, ամէն ճաշակի գոհացում տալու կերպը գտնուած է շնորհիւ չափագիտական երկու հաշիւներու, որոց միոյն անունն է «Հաւանականութեանց հաշիւ» և միւսին անունն է «Տարեւորութեանց (տէ-նէ-թէ) հաշիւ»։ Այս երկու հաշիւներու վրայ բնականապէս կ'աւելնայ ու զանոնք կ'ամբողջացնէ բաղդատեալ տոկոսի հաշիւ մը, որոյ սակն առաջնակարգ ընկերութեանց մէջ 100ին երեքը չանցնիր։ Բայց իրենց դանձած տարեկան գումարները (բրիմ) գործածելով հաստատապէս աժան այս սակով, ընկերութիւնք վաղահաս մահուան ամէն կերպ պատահականութեանց դէմ պատասխանատու կ'ըլլան, և դիւրութիւն կ'ընծայեն ձեզ խորհելու թէ՝ ինչ որ ալ ըլլաք, ապրիք թէ մեռնիք, ձեր կինն ու զաւակներ, կամ ձեզմէ կախում ունեցող ծնողք և ազգականք, թշուառ պիտի չըլլան, շնորհիւ այն խնայութեան զոր հիմակուընէ կ'ընէք իրենց համար, տարուէ տարի բան մը վճարելով ապահովագրող ընկերութեան։

Մէկ միայն աչխատասիրութեան, ժուժկալութեան, սակաւապիտութեան, պարզասիրութեան ու խնայութեան գովեստն ըրած ենք, իբրեւ ապահովեղանակներ ո՛չ միայն մարուը և պատուաւոր կեանք մը վարելու, այլ և հեզհետէ բարեկեցիկ պայմանի մը հասնելու, և անկախ վիճակի մը տիրանալու։ Խնայութեան ձեւերը բազում են, բայց ամենէն հանճարեղ և ազգային կեանքն անփոխարինելի է։ Ո՛չ մէկ նիւթական հատուցում անոր կրնայ կարող է հաւասարակշռել։ Բայց երբ հոգւոյ անդարմանելի կորուստ մը կայ մէջտեղ, ո՛չ ապաքէն անհատական և ընկերական վնասն ու անպատեհութիւնը մինչեւ մէկ աստիճան չափաւորուած կ'ըլլան, երբ գոնէ նիւթական վնասը դարմանելու միջոց տայ ապահովագրական մուրհակ մը։

Ո՛ր չափ անձեր անցեալ շաբթու մեռան Շուկային մէջ և Շուկայէն դուրս՝ փլատակաց ներքեւ մնալով, կամ փախչելու պահուն քարի կամ ազիւսակոյտի մը հարուածը կրելով իրենց գլխուն վրայ։ Այն խեղճերուն ամենամեծ մասը մէկ մէկ ընտանիքի նեցուկներ էին։ Ի՞նչ գումար ալ հատուցանես, չես կրնար դարմանել անոնց սգակիր ընտանիքներուն վիշտն ու հոգեկան տառապանքը։ Բայց չէ՞ մի որ հոգեկան տառապանքին հետ մէկտեղ նիւթական տառապանք ալ կայ։ Զէ՞ մի որ նիւթական վերահաս տառապանքն իսկ աւելի կը սաստկացնէ հոգեկան տառապանքը։ Բայց եթէ այն խեղճ զոհերն երեքշաբթի արկածէն առաջ ըլլային իրենց կեանքն ապահովագրելու, այսօր տարկոյս չկայ թէ ընտանիքները կը ժառանգէին ապահովագրութեան գումարը, քանի մը հարիւր կամ քանի մը հազար ոսկին, որ գէթ նիւթական խեղճութեան դէմ կ'ապահովէր իրենց գոյութիւնն և զաւակաց կրթութիւնն ու ապագայն։ Բա՛ւ լեցի որ մեր բերնէն գիտողութեան բառ մը անգամ ելնէ աչխատութեան և պարտաճանաչութեան այն խեղճ զոհերուն նեցամսէր ոլք իրենց կեանքն ապահովագրել մոռցած էին։ Եթէ անոնք պակաս հաշիւ ըրած էին, այնպիսի պակասութիւն մ'է սա զոր ամենս ալ կը գործենք։ Ի կեանքի վրայ ապահովագրութիւնը Թուրքիոյ մէջ տարածեալ դրութիւն մը չէ։ Ինչ որ էր հրդեհի դէմ ապահովագրութիւնը քառորդ դար կամ աւելի առաջ, այսօր ալ նոյն է կեանքի վրայ ապահովագրութիւնը։ Խիստ քիչեր և ընդհանրապէս զարգացած մտքով դասերը միայն մեր մէջ հասկցած են կեանքի վրայ ապահովագրութեան մնտեսական, ընկերական և բարոյական բազմագիմի օգուտներն։ Հասարակութեան ամենամեծ մասին համար կեանքի ապահովագրութեան մուրհակը գոց և անհասկնալի գիրք մ'է դեռ։ Օր պիտի գայ ուր մեր մէջ ալ կեանքի ապահովագրութիւն նոյնքան պիտի ընդհանրանայ որքան ընդհանրացած է հրդեհի դէմ ապահովագրութիւնը։ Ժողովրդեան բարեացակամներուն համար նուիրական պարտաւորութիւն պէտք է ըլլայ մերթ ընդ մերթ բացատրել քաղաքակրթութեան ընծայած նոր միջոցը թշուառութեան դէմ, և յորդորել ժողովուրդն որ աչխատի օգտիլ անկէ։

Ամէն տարի որոշեալ գումար մը վճարելով, կարելի է իրաւունք ստանալ սաչալի գումարի մը որ ձեր ընտանիքին կամ ձեր սիրած անձերուն կամ հաստատութիւններուն սեփականութիւնը կ'ըլլայ, յետ ձեր մահուան։ Բայց ապահովագրութեան ձեւերը բազմատեսակ են։ Կարելի է ապահովագրուիլ այնչափ տարուան համար և այն ատեն որոշեալ գումարն առնուլ, ձեր գուշակած մեծ պէտքին գործածելու համար, օրինակի համար ձեր զաւակը դրոցի դնելու, կամ ձեր աղջիկն ամուսնացնելու, և կամ ձեր ծերութիւնը կարօտութեան դէմ պաշտպանելու համար։ Կարելի է նաեւ՝ այսչափ տարի ապահովագրութեան որոշեալ դինը վճարելէ ետքն՝ ընկեր ըլլալ ապահովագրիչ ընկերութեան հետ և շահէն բաժին մ'ընդունիլ։ Վերջապէս, ամէն պատահականութեան, ամէն ճաշակի գոհացում տալու կերպը գտնուած է շնորհիւ չափագիտական երկու հաշիւներու, որոց միոյն անունն է «Հաւանականութեանց հաշիւ» և միւսին անունն է «Տարեւորութեանց (տէ-նէ-թէ) հաշիւ»։ Այս երկու հաշիւներու վրայ բնականապէս կ'աւելնայ ու զանոնք կ'ամբողջացնէ բաղդատեալ տոկոսի հաշիւ մը, որոյ սակն առաջնակարգ ընկերութեանց մէջ 100ին երեքը չանցնիր։ Բայց իրենց դանձած տարեկան գումարները (բրիմ) գործածելով հաստատապէս աժան այս սակով, ընկերութիւնք վաղահաս մահուան ամէն կերպ պատահականութեանց դէմ պատասխանատու կ'ըլլան, և դիւրութիւն կ'ընծայեն ձեզ խորհելու թէ՝ ինչ որ ալ ըլլաք, ապրիք թէ մեռնիք, ձեր կինն ու զաւակներ, կամ ձեզմէ կախում ունեցող ծնողք և ազգականք, թշուառ պիտի չըլլան, շնորհիւ այն խնայութեան զոր հիմակուընէ կ'ընէք իրենց համար, տարուէ տարի բան մը վճարելով ապահովագրող ընկերութեան։

Մէկ միայն աչխատասիրութեան, ժուժկալութեան, սակաւապիտութեան, պարզասիրութեան ու խնայութեան գովեստն ըրած ենք, իբրեւ ապահովեղանակներ ո՛չ միայն մարուը և պատուաւոր կեանք մը վարելու, այլ և հեզհետէ բարեկեցիկ պայմանի մը հասնելու, և անկախ վիճակի մը տիրանալու։ Խնայութեան ձեւերը բազում են, բայց ամենէն հանճարեղ և ազգային կեանքն անփոխարինելի է։ Ո՛չ մէկ նիւթական հատուցում անոր կրնայ կարող է հաւասարակշռել։ Բայց երբ հոգւոյ անդարմանելի կորուստ մը կայ մէջտեղ, ո՛չ ապաքէն անհատական և ընկերական վնասն ու անպատեհութիւնը մինչեւ մէկ աստիճան չափաւորուած կ'ըլլան, երբ գոնէ նիւթական վնասը դարմանելու միջոց տայ ապահովագրական մուրհակ մը։

Ո՛ր չափ անձեր անցեալ շաբթու մեռան Շուկային մէջ և Շուկայէն դուրս՝ փլատակաց ներքեւ մնալով, կամ փախչելու պահուն քարի կամ ազիւսակոյտի մը հարուածը կրելով իրենց գլխուն վրայ։ Այն խեղճերուն ամենամեծ մասը մէկ մէկ ընտանիքի նեցուկներ էին։ Ի՞նչ գումար ալ հատուցանես, չես կրնար դարմանել անոնց սգակիր ընտանիքներուն վիշտն ու հոգեկան տառապանքը։ Բայց չէ՞ մի որ հոգեկան տառապանքին հետ մէկտեղ նիւթական տառապանք ալ կայ։ Զէ՞ մի որ նիւթական վերահաս տառապանքն իսկ աւելի կը սաստկացնէ հոգեկան տառապանքը։ Բայց եթէ այն խեղճ զոհերն երեքշաբթի արկածէն առաջ ըլլային իրենց կեանքն ապահովագրելու, այսօր տարկոյս չկայ թէ ընտանիքները կը ժառանգէին ապահովագրութեան գումարը, քանի մը հարիւր կամ քանի մը հազար ոսկին, որ գէթ նիւթական խեղճութեան դէմ կ'ապահովէր իրենց գոյութիւնն և զաւակաց կրթութիւնն ու ապագայն։ Բա՛ւ լեցի որ մեր բերնէն գիտողութեան բառ մը անգամ ելնէ աչխատութեան և պարտաճանաչութեան այն խեղճ զոհերուն նեցամսէր ոլք իրենց կեանքն ապահովագրել մոռցած էին։ Եթէ անոնք պակաս հաշիւ ըրած էին, այնպիսի պակասութիւն մ'է սա զոր ամենս ալ կը գործենք։ Ի կեանքի վրայ ապահովագրութիւնը Թուրքիոյ մէջ տարածեալ դրութիւն մը չէ։ Ինչ որ էր հրդեհի դէմ ապահովագրութիւնը քառորդ դար կամ աւելի առաջ, այսօր ալ նոյն է կեանքի վրայ ապահովագրութիւնը։ Խիստ քիչեր և ընդհանրապէս զարգացած մտքով դասերը միայն մեր մէջ հասկցած են կեանքի վրայ ապահովագրութեան մնտեսական, ընկերական և բարոյական բազմագիմի օգուտներն։ Հասարակութեան ամենամեծ մասին համար կեանքի ապահովագրութեան մուրհակը գոց և անհասկնալի գիրք մ'է դեռ։ Օր պիտի գայ ուր մեր մէջ ալ կեանքի ապահովագրութիւն նոյնքան պիտի ընդհանրանայ որքան ընդհանրացած է հրդեհի դէմ ապահովագրութիւնը։ Ժողովրդեան բարեացակամներուն համար նուիրական պարտաւորութիւն պէտք է ըլլայ մերթ ընդ մերթ բացատրել քաղաքակրթութեան ընծայած նոր միջոցը թշուառութեան դէմ, և յորդորել ժողովուրդն որ աչխատի օգտիլ անկէ։

Ամէն տարի որոշեալ գումար մը վճարելով, կարելի է իրաւունք ստանալ սաչալի գումարի մը որ ձեր ընտանիքին կամ ձեր սիրած անձերուն կամ հաստատութիւններուն սեփականութիւնը կ'ըլլայ, յետ ձեր մահուան։ Բայց ապահովագրութեան ձեւերը բազմատեսակ են։ Կարելի է ապահովագրուիլ այնչափ տարուան համար և այն ատեն որոշեալ գումարն առնուլ, ձեր գուշակած մեծ պէտքին գործածելու համար, օրինակի համար ձեր զաւակը դրոցի դնելու, կամ ձեր աղջիկն ամուսնացնելու, և կամ ձեր ծերութիւնը կարօտութեան դէմ պաշտպանելու համար։ Կարելի է նաեւ՝ այսչափ տարի ապահովագրութեան որոշեալ դինը վճարելէ ետքն՝ ընկեր ըլլալ ապահովագրիչ ընկերութեան հետ և շահէն բաժին մ'ընդունիլ։ Վերջապէս, ամէն պատահականութեան, ամէն ճաշակի գոհացում տալու կերպը գտնուած է շնորհիւ չափագիտական երկու հաշիւներու, որոց միոյն անունն է «Հաւանականութեանց հաշիւ» և միւսին անունն է «Տարեւորութեանց (տէ-նէ-թէ) հաշիւ»։ Այս երկու հաշիւներու վրայ բնականապէս կ'աւելնայ ու զանոնք կ'ամբողջացնէ բաղդատեալ տոկոսի հաշիւ մը, որոյ սակն առաջնակարգ ընկերութեանց մէջ 100ին երեքը չանցնիր։ Բայց իրենց դանձած տարեկան գումարները (բրիմ) գործածելով հաստատապէս աժան այս սակով, ընկերութիւնք վաղահաս մահուան ամէն կերպ պատահականութեանց դէմ պատասխանատու կ'ըլլան, և դիւրութիւն կ'ընծայեն ձեզ խորհելու թէ՝ ինչ որ ալ ըլլաք, ապրիք թէ մեռնիք, ձեր կինն ու զաւակներ, կամ ձեզմէ կախում ունեցող ծնողք և ազգականք, թշուառ պիտի չըլլան, շնորհիւ այն խնայութեան զոր հիմակուընէ կ'ընէք իրենց համար, տարուէ տարի բան մը վճարելով ապահովագրող ընկերութեան։

Մէկ միայն աչխատասիրութեան, ժուժկալութեան, սակաւապիտութեան, պարզասիրութեան ու խնայութեան գովեստն ըրած ենք, իբրեւ ապահովեղանակներ մարուը և պատուաւոր կեանք մը վարելու, այլ և հեզհետէ բարեկեցիկ պայմանի մը հասնելու, և անկախ վիճակի մը տիրանալու։ Խնայութեան ձեւերը բազում են, բայց ամենէն հանճարեղ և ազգային կեանքն անփոխարինելի է։ Ո՛չ մէկ նիւթական հատուցում անոր կրնայ կարող է հաւասարակշռել։ Բայց երբ հոգւոյ անդարմանելի կորուստ մը կայ մէջտեղ, ո՛չ ապաքէն անհատական և ընկերական վնասն ու անպատեհութիւնը մինչեւ մէկ աստիճան չափաւորուած կ'ըլլան, երբ գոնէ նիւթական վնասը դարմանելու միջոց տայ ապահովագրական մուրհակ մը։

Ո՛ր չափ անձեր անցեալ շաբթու մեռան Շուկային մէջ և Շուկայէն դուրս՝ փլատակաց ներքեւ մնալով, կամ փախչելու պահուն քարի կամ ազիւսակոյտի մը հարուածը կրելով իրենց գլխուն վրայ։ Այն խեղճերուն ամենամեծ մասը մէկ մէկ ընտանիքի նեցուկներ էին։ Ի՞նչ գումար ալ հատուցանես, չես կրնար դարմանել անոնց սգակիր ընտանիքներուն վիշտն ու հոգեկան տառապանքը։ Բայց չէ՞ մի որ հոգեկան տառապանքին հետ մէկտեղ նիւթական տառապանք ալ կայ։ Զէ՞ մի որ նիւթական վերահաս տառապանքն իսկ աւելի կը սաստկացնէ հոգեկան տառապանքը։ Բայց եթէ այն խեղճ զոհերն երեքշաբթի արկածէն առաջ ըլլային իրենց կեանքն ապահովագրելու, այսօր տարկոյս չկայ թէ ընտանիքները կը ժառանգէին ապահովագրութեան գումարը, քանի մը հարիւր կամ քանի մը հազար ոսկին, որ գէթ նիւթական խեղճութեան դէմ կ'ապահովէր իրենց գոյութիւնն և զաւակաց կրթութիւնն ու ապագայն։ Բա՛ւ լեցի որ մեր բերնէն գիտողութեան բառ մը անգամ ելնէ աչխատութեան և պարտաճանաչութեան այն խեղճ զոհերուն նեցամսէր ոլք իրենց կեանքն ապահովագրել մոռցած էին։ Եթէ անոնք պակաս հաշիւ ըրած էին, այնպիսի պակասութիւն մ'է սա զոր ամենս ալ կը գործենք։ Ի կեանքի վրայ ապահովագրութիւնը Թուրքիոյ մէջ տարածեալ դրութիւն մը չէ։ Ինչ որ էր հրդեհի դէմ ապահովագրութիւնը քառորդ դար կամ աւելի առաջ, այսօր ալ նոյն է կեանքի վրայ ապահովագրութիւնը։ Խիստ քիչեր և ընդհանրապէս զարգացած մտքով դասերը միայն մեր մէջ հասկցած են կեանքի վրայ ապահովագրութեան մնտեսական, ընկերական և բարոյական բազմագիմի օգուտներն։ Հասարակութեան ամենամեծ մասին համար կեանքի ապահովագրութեան մուրհակը գոց և անհասկնալի գիրք մ'է դեռ։ Օր պիտի գայ ուր մեր մէջ ալ կեանքի ապահովագրութիւն նոյնքան պիտի ընդհանրանայ որքան ընդհանրացած է հրդեհի դէմ ապահովագրութիւնը։ Ժողովրդեան բարեացակամներուն համար նուիրական պարտաւորութիւն պէտք է ըլլայ մերթ ընդ մերթ բացատրել քաղաքակրթութեան ընծայած նոր միջոցը թշուառութեան դէմ, և յորդորել ժողովուրդն որ աչխատի օգտիլ անկէ։

Ամէն տարի որոշեալ գումար մը վճարելով, կարելի է իրաւունք ստանալ սաչալի գումարի մը որ ձեր ընտանիքին կամ ձեր սիրած անձերուն կամ հաստատութիւններուն սեփականութիւնը կ'ըլլայ, յետ ձեր մահուան։ Բայց ապահովագրութեան ձեւերը բազմատեսակ են։ Կարելի է ապահովագրուիլ այնչափ տարուան համար և այն ատեն որոշեալ գումարն առնուլ, ձեր գուշակած մեծ պէտքին գործածելու համար, օրինակի համար ձեր զաւակը դրոցի դնելու, կամ ձեր աղջիկն ամուսնացնելու, և կամ ձեր ծերութիւնը կարօտութեան դէմ պաշտպանելու համար։ Կարելի է նաեւ՝ այսչափ տարի ապահովագրութեան որոշեալ դինը վճարելէ ետքն՝ ընկեր ըլլալ ապահովագրիչ ընկերութեան հետ և շահէն բաժին մ'ընդունիլ։ Վերջապէս, ամէն պատահականութեան, ամէն ճաշակի գոհացում տալու կերպը գտնուած է շնորհիւ չափագիտական երկու հաշիւներու, որոց միոյն անունն է «Հաւանականութեանց հաշիւ» և միւսին անունն է «Տարեւորութեանց (տէ-նէ-թէ) հաշիւ»։ Այս երկու հաշիւներու վրայ բնականապէս կ'աւելնայ ու զանոնք կ'ամբողջացնէ բաղդատեալ տոկոսի հաշիւ մը, որոյ սակն առաջնակարգ ընկերութեանց մէջ 100ին երեքը չանցնիր։ Բայց իրենց դանձած տարեկան գումարները (բրիմ) գործածելով հաստատապէս աժան այս սակով, ընկերութիւնք վաղահաս մահուան ամէն կերպ պատահականութեանց դէմ պատասխանատու կ'ըլլան, և դիւրութիւն կ'ընծայեն ձեզ խորհելու թէ՝ ինչ որ ալ ըլլաք, ապրիք թէ մեռնիք, ձեր կինն ու զաւակներ, կամ ձեզմէ կախում ունեցող ծնողք և ազգականք, թշուառ պիտի չըլլան, շնորհիւ այն խնայութեան զոր հիմակուընէ կ'ընէք իրենց համար, տարուէ տարի բան մը վճարելով ապահովագրող ընկերութեան։

Մէկ միայն աչխատասիրութեան, ժուժկալութեան, սակաւապիտութեան, պարզասիրութեան

Հնորհիւ չուրքեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆՔ. — Իւլի երկրորդ ամսեան սրուեցաւ Մարսիլիան օսմանեան ընդհանուր հիւպատոս Մավրօեէնի պէյի, Մաքսային վերատեսչութեան խորհրդականի օգնական Բիղա պէյի, առեւտրական վարչութեան առաջին քարտուղար Սուպհի պէյի, մը-գեղնաց մաքսատան տնօրէն Համտի էֆէնտիի, մաքսային քննիչ Խալիտ էֆէնտիի և հանրային առողջապահական յանձնաժողովին քարտուղար Ֆարիզ պէյի։

Սանիյէ Միւթէմիզի ասիճան՝ Խարբերդի նահանգին Իարբեի ժողովոյ անդամներէն Հաճի Էօմէր պէյի։

Բալիսի ասիճան՝ Բ. Դրան արտաքին թղթակցութեանց դիւանին քարտուղարներէն Սուրէնեան Լեւոն էֆէնտիի։

Մերլիվայութեան ասիճան՝ Ճիտտէի կուսակալի տեղակալ և Կարմիր ծովու հրամանատար գնդապետ Սամի պէյի։

Առաջին կարգի Մէճիտիյէ պատուանշան տրուեցաւ կայս. պատուակալ Թիկնապահ Ֆէրիզ Մէհմէտ Մուխլիս փաշայի և Սպարապետի Դրան առողջապահական առաջին ճիւղին տնօրէն Մերլիվա Մէհմէտ Զէքի փաշայի։

Երրորդ կարգի Օսմանիյէ՝ Ցունասանի ներքին գործոց նախարարութեան առաջին քարտուղար Պ. Արիսթիտի Տամիանի և երրորդ կարգի Մէճիտիյէ՝ Աթէնքի քաղաքապետ Պ. Թոմոբուլընի։

Երրորդ կարգի Մէճիտիյէ՝ Սէլանիկ-Մանասդիրի երկաթուղւոյն պատուիրակ Մարկոսեան էֆէնտիի։

Չորրորդ կարգի Օսմանիյէ՝ Մարսիլիա բնակող Սիսլեան Անթուան էֆէնտիի, Երուսաղեմայ պատժական դատարանին նախագահ Մըսպահ էֆէնտիի և Տրապիզոնի քարանթինայի բժիշկ Տօքթ. Սպանտարօլ։

Առաջին կարգի Նէֆթագաթ՝ Սուրիոյ կուսակալ Օսման փաշայի կնոջ։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ԶԵԿՈՒՅՄՈՒՆԵՐ. — Սեպտեմբեր Վեհ. Թագաւորը հինգ հազար ֆրանք ղրկած է Քաղաքապետութեան որպէս զի մայրաքաղաքիս մէջ պատահած երկրաշարժէն վնասուող կարօտեալց բաշխուի իբրեւ նպաստ։ Պէկրատի օսմանեան դեսպանատան միջոցաւ նոյն քանակութեամբ նպաստի տոմսեր պիտի ղրկուին։

* * *

Դատական Նախարարութեան պաշտօնատունը թեթեւ նորոգութեան մը պէտք ունի և աշխատութիւնք փութով կը կատարուին։ Նորոգութիւնն երեք չորս օրէն պիտի աւարտի։ Եւ որովհետեւ բարձրագոյն հաճութեան համաձայն չէ որ Ադլիյէի գործերը ու կանոնաւորութիւնը խանգարուին և հանրութեան գործերը յապաղմանց ենթարկին, ուստի այդ նպատակի իրագործումը ապահովելու համար՝ Դատական Նախարարութեան պաշտօնէութիւնը առժամաբար փոխադրուած է ի Սէտէֆիրիէ՝ Սատրազ փաշայի ապարանքն, որ անցեալները Վեհ. Սուլթանին կողմէ գնուած էր։ Նորոգութիւնները աւարտելուն, Ադլիյէն նորէն իր առաջին տեղը պիտի փոխադրուի։ Հետեւաբար կը ծանուցուի որ գործի տէրերը նոյն ապարանքը դիմեն։

ԲԻՒՍԹԷՄ ՓԱՇԱ.—Կայս. Իրատէ մը արտօնած է Լոնտոնի օսմանեան դեսպան Բիւսթէմ փաշան՝ երկու ամսուան արձակուրդով Գերմանիոյ ջերմուկները երթալ՝ իր անձը դարմանելու համար։

ԽԱՀՈՒԷԻ գլխը Եւրոպայի մէջ վրայ դրեր է։

ՍԵՐՊԻԱՆԱՆ դեսպան Պ. Վլատան Եօրկեվիչ որ այս պահուս Պէլկրատ կը դտնուի իր հօրը քով, որ հիւանդ է, մայրաքաղաքս պիտի դառնայ՝ երբ Բեռլայի սերպիական դեսպանատան շէնքին մէջ հարկ եղած նորոգութիւնք աւարտին։

ԻԶՄԻՏԻ կուսակալութիւնը գրած է Առեւտրական և Հանրօգուտ շինութեանց նախարարութեան՝ որպէս զի եկեղեցի Գրնճըլար գիւղացի Հաճի Գրիգոր աղայի կողմէ շինուելիք մետաքսի գործարանին համար տրուօնութիւն տուուի։

ԽԱՐԲԵՐԴԻ վիլայէթին ատենի անդամ կարգուած են Բէրիմ էֆէնտի և Մոլսէսեան Սարգիս էֆէնտի, որք կատարած են օրինական երդումը։

ԱՆՏԱՌԱՑ ընդհանուր քննիչ Ահմէտ պէյ, որ Տրապիզոն գացած էր տեղւոյն անտառներու յատուկ գործերու մասին քննութիւններ կատարելու համար, մայրաքաղաքս դարձած և տեղեկագիր մը մատուցած է ձեռնհաս իշխանութեան։

ՄԻԲՐՈՊԱԲԱՆԱՆ աշխատանոցին յատուկ գործիներն անմիջապէս գնելու համար՝ Եմտական նախարարութիւնը՝ եպարքոսական հրամանի մը համաձայն՝ 63,000 ղրուշ վճարած է։

ԷՆԿԻՒՐԻՒ նահանգին մէջ հաստատելի տիպար-ագարակին ու փարախին համար գնուելիք գեռնոյն գիին ու չափը տեղեկագրուած է ձեռնհաս իշխանութեան։ Ի մտոյ քարտէսն ալ պիտի ղրկուի։

—Էնկիւրիի նահանգին տէֆթէրտար Թէվֆիկ պէյ մայրաքաղաքս եկած է։

ՔԱՂԱՔԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ հաստատից գանձման ճիւղը տումար մը կը պատրաստէ՝ բոլոր արհեստաւորաց պետերուն նախորդ տարիներէ ունեցած պարտուցը համար։ Այդ տումար պիտի մատուցուի Քաղաքապետութեան։

ՏԻԼԱՐՊԷՔԻՐԻ կուսակալ Սըրրի փաշա որ քննական պտոյտ մը կը կատարէր, Մատէն գաւառէն Տիարպէքիր դարձեր է։

ԷՐԷՃԼԻի թաղապետական բժիշկ կարգուած է քաղաքային բժշկական վարժարանին շրջանաւարտներէն Ագոբեայ գաւառակին նախորդ բժիշկ Սթավրի էֆէնտի։

ՀԱՐԻՒՐԱՄԵԱՑ. — Սթէնեայի մէջ կին մը կայ Էչրէֆ հանըմ, որ հարիւր տարեկան է, և իր բոլոր պէտքերն իր ձեռքովը կը հոգայ։

ԳԱՍԸՄ ՓԱՇԱՅԻ մէջ երէկ ժամ 5ին վերմակագործի խանութ մը բռնկեցաւ, սակայն անմիջական օգնութեանց շնորհիւ վտանգին առաջքն առնուեցաւ։

ՎԱՅՐԻ ՁԻԹՆԻՆԵՐ. — Էսքիշեհիր կուսակալութիւնը տեղեկագրած է ձեռնհաս իշխանութեան, թէ նահանգին մէջ վայրի ձիթենիներէ ո՛ըչափը պատուաստուած են։

ՀԱԼԲԱԼԸՐ երկրագործական և անասնապահական վարժարանին ընդհանուր քննութիւնը սկսած են։

ՀԵՌԱԳՐԱԿԱՆ և թղթատարական վերատեսչութեան վարչական ժողովոյ անդամներէն Հաճի Թէվֆիկ էֆէնտի, կ'ըսէ Սաասպէն, Պէրութ գացած է՝ տեղւոյն հեռագրական ու թղթատարական ընդհանուր տնօրէն Համտի էֆէնտիի կողմէ գործուած զեղծումներու մասին քննութիւններ կատարելու համար։

ՄԱԽՍՈՒՏԷՅի 5 եւ 16 թիւ չոգենաւերն որոց մին կամուրջէն կը մեկնէր եւ միւսը կամուրջ կուգար, ընդհարում մը պիտի ունենային երեկ, սակայն 5 թիւ չոգենաւին նաւապետը մտաց արթնութիւնը չկորսնցնելով, վտանգին առաջքն առաւ։

ԱՒԱԶԱԿՈՒԹԻՒՆ. — Զմիւռնիոյէն կը հաղորդեն թէ յունիս 12ին Գօշ Ուշաղը Աշիրէթէն եւ Թէթէք Մաքսուտողլուներէն Քէօր Հիւսէյին ու Խմայիլ գաւառակին Հէմէ գիւղը գացեր են Փէրիշ կոչուած տուրքը գանձելու։ Հոն ոստիկան-զինուորաց հանդիպելով Հիւսէյին ու Խմայիլ զէնքի դիմեր են եւ ոստիկան-զինուորները փոխադարձաբար պատասխանելով այդ երկու անձեր սպաննուեր են։

ԱՇՏԱՐԵՆ նահանգին համանուն գաւառին կառավարիչ Բաղրզ փաշա երկու ամսուան արձակուրդ ստացած է մայրաքաղաքս գալով իր անձը դարմանելու համար։

ԹԱՐՍՈՒՍԻ անտառներուն համար հիմեալ պահպան մը պիտի կարգուի։ Մինչև հիմայ թէ՛ Թարսուսի և թէ Մերսինի անտառներուն համար մէկ պահպան միայն կար, որ անբաւական նկատուած է։

ԲԾՇԿԱԿԱՆ վարժարանի այն մասն, ուր բժիշկները կը քննեն իրենց վիմագ հիւանդներն, և որ քոլերային պատճառաւ ժամանակաբար փակուած էր, վերստին բացուած է։

ՔՈԼԵՐԱՆ Ի ԳԱՒԱՌ. — Յուլիս 3էն 4, Գրբէշէրի մէջ (Էնկիւրի) քոլերան նոր դէպք չէ պատահած։ Առաջուան բռնուածներէն մին մեռած է։

Եօղլատի Մատէն գիւղաքաղաքին մէջ յուլիս 2էն 3, տասնըվեց դէպք և առաջուան բռնուածներէն երեք մահ։

Ագտաղ Մատէնի գաւառակին կեդրոնին՝ Զայըր Շէյիի գիւղին մէջ յունիս 28էն յուլիս 3, ինը դէպք և վեց մահ։

Յուլիս 1ին Գայսէրիի և շրջակայ այգիներուն մէջ երկու դէպք և առաջուան բռնուածներէն մէկ մահ։ Կէրմիր ու էֆէքէք գիւղերուն մէջ երկուական դէպք։ Թալաս գիւղին մէջ յունիս 28 էն ի վեր չորս դէպք և երեք մահ։

—Սըվազի Տիվրիկ գաւառակին մէջ յունիս 26էն 30, չորս դէպք ու չորս մահ։

—Մալաթիայի մէջ յունիս 28էն 29, տասնըվեց դէպք և հին ու նոր բռնուածներէն ինը մահ։

ՀԱՌՐԸ ՊԷՑ.— Կայս. պալատան թարգմանիչներէն Հագզը պէյ, որ Առողջապահական Ժողովին անդամ կարգուած էր, երէկ առաջին անդամ ըլլալով ներկայ գտնուեցաւ նոյն Ժողովին։ Դիւրնախագահի փոխանորդ Թէֆիկ էֆէնտի ներկայացուց Հագզը պէյը Ժողովականաց, որք շնորհաւորեցին զինքը։

ՓԱՐՈՍՆԵՐՈՒ երկրորդ տնօրէն Ֆրանսացի Պ. Մաարիւլի, որ ժամանակէ մը ի վեր հիւանդ էր, երէկ մեռաւ։

ԵԳԻՊՏՈՍԻ փողերանոցին վերատեսուչ Ահմէտ Էսատ պէյ ճամբայ եղած է մայրաքաղաքս գալու համար։

ՏԲԹ. Ն. ՏԱՂԱՒԱՐԵԱՆ
ԹԻՖԼԻՍ ՊԱՇԸ, ՔԱՍՍԱՃ ՏԱՆՏՐԻՍ
(Կէս նպաստական դեղատնատան)

կը գտնուի ամէն տեսակ հիւանդութիւններ։ Մասնաւոր խնամք ծննդամիզական եւ ջղային հիւանդութեանց։ Կ'հանդուպի բլ. դշ. եւ ուր. օրերն յեան միջօրէի, ժամ 7էն 10 (ը. թ). հինգշաբթի օրը միւնոյն ժամերուն ցրի։

Դշ. եշ. և Շբ. օրերն առաւօտեան ժամ 3էն 4, Մէրկէմէթեան դեղատան Պահեստ գտիս։) 960

ԿՂԶԻՆԵՐԸ

ԵՐԿՐԱՇԱՐԺԷՆ ԵՏՔ

ԲՐԻՆԴԻՍԻ

Սրտաշարժ մի խմբագիրը այցելով Բրինդիսիս և Հէյգէի Կղզիները՝ երկրաշարժէն ետք, իր տպաւորութիւններն ի գիր առած է, որոցմէ կը քաղենք հետեւեալ մասերը.

Շոգենաւին մէջ՝ ուղեւորներուն խօսակցութեան միակ նիւթն էր յունիս 28 ի ազէտը։ Պատասխանները էին ինչ որ կրնան ըլլալ երբ մարդ յաւակնի բացատրել երեւոյթ մը զոր գիտութիւնը ճշդիւ չէ կրցած երբէք սահմանել։ Եւ ի չգոյէ համոզիչ փաստերու, ամէն ոք գիտնալով որ փոխանակուած խօսքերուն տակը փոխադարձ խարանք մը կայ, պահ մը լռութիւն կը տիրէր, վերսկսելու համար անլուծելի խնդիրը։

Շատ չանցած կղզիները որոշ տեսնուեցան մեղկ հորիզոնին վրայ, թարմագեղ և հրապուրիչ, այն երբեմնի մեծաշուք տիկիններուն պէս որք կ'երթային հոն պարզացուցնել իրենց ցաւագին երազանքը կամ թաքուցանել իրենց խորհրդաւոր տարփանքը։

Բինդիսիի մէջ, ի՜նչ աւեր, ի՜նչ ամայութիւն։

Հոն ոտք կոխելով հարցուցի ես ինձ թէ իրա՞ւ այն հեշտասեսիլ կղզին էր ուր այնքան աղուոր եւ սիրուն ժամեր էի անցուցած. ուր խնդալիր դէմքեր, գողտր ժպիտներ կ'ընդունէին ձեր ժամանումը. ուր պալամիկ բուրումները, կենդանարար արեւը կարծես չունչը, նայուածքն էին մանկամարդ աղջիկներուն որք կ'երթային շրջագայիլ կանոնաւորդ ծառուղիներուն մէջ և որք կը բաղմամարդէին այդ երկրաւոր դըրախտը։

Հիմակ մահատիպ երեւոյթ մը ունի։

Նաւամատոյցին սրճարանը գացի, կարծելով որ մարդկային դէմքերու պիտի հանդիպիմ հոն։ Ոչինչ։ Հազիւ երեք կառքեր և երկու էշեր այն սովորական տեղն ուր այնքան բաղմաթիւ էին երբեմն։

Սմուտիա թաղը մնայ։ Քալեցի երկու շարք տուներու մէջէն, որք լրուած էին, սոսկալի կերպով ճեղքրտուած, տանիքները խորտակուած, պատերը փշած, փեղկերը, վանդակները կոտրըտած, մեծագոյն մասամբ աւերակ, ամենքն ալ անբնակելի։ Եւ պարապ գեներներու վրայ, շրջափակներու մէջ վրաններ կանգնուած էին։ Վրաններ... քուրջեր ըսելու էի՝ հին վարագոյրներէ, անկողնի սաւաններէ, հին ու մաշ կերպասներէ շինուած, իրարու կարուած, և ձեւացնելով աղտոտ գոյներու այլազանութիւն մը, պատսպարան ծառայելու անյարմար անհեթեթ բան մը։

Շուրջն ու տակը, բզկտուած շրջագեստներով կիներ, ծերունիներ, տղաքներ, մանկամարդ աղջիկներ, մտախոհ ու լալկան...

Այդ դժբախտները շինուածափայտ կը խնդրէին։

Եթէ հայը դուրսէն կը բերուի ի Բրինդիսիս, պատճառն այն է որ շատ փուռեր ամբողջովին քայքայուած ըլլալով, հացագործները պարապ կը պըտտին։

Ինչ ալ ըլլայ, պատկերը զոր կը ներկայացնէ Սմուտիա, սրտամրմնջք է։

Արկածեալները անկեղծօրէն երախտապարտ են առատաձեռն ու բարեգութ Վեհապետին որ հայ բաշխել տուած է իրենց։

Քանի որ Սմուտիա կը գտնուիմ, պիտի յաւելում թէ երկու տղաքներու մահուան լուրն անձիդդ է. մէկը մեռած է, բայց միւսը վերքեր առած է որք կեանքը վտանգի մէջ չեն դներ։ Ուրիշ մարդու կրուսար չիկայ։

Նաւամատոյցէն մինչեւ ձիաքօմս ամարանոցը, այսինքն այն տեղերն ուր կը բնակէր բարձր դասու ընկերութիւնը, բոլոր քարաշէն բնակարանները առանց բացառութեան վնասուած են երկրաշարժին ցնցումներէն։

Վնասներն անհունապէս մեծ են։

Կարդ մը ծանօթ անձեր տարբեր բնակարաններ ընտրած են։ Այսպէս, ծխախոտի Բէժիի ընդհանուր տնօրէն Պ. Ֆառնէթթի ընտանիքով մէկտեղ կը բնակի ճաշակով զարդարուած մտաւոնի մը մէջ։ Ձօն փաշա Ավրամիտէս բնակարան ընտրած է Ոսկեղջիւրի շրջանին մը, որ նաւամատոյցը խարսխած է։ Ն. Վսեմութիւնը կը հիւրընկալէ նաեւ դերմանական հիւպատոս Պ. Ժիլեդը։

Օթէլները, բաց ի Օթէլ Կալիրսօէն, ամբողջովին կամ մասամբ թափուր են։

Գիշերը որոշեցի անցուցնել քաղաքին պարտէզը, բայց անկողին մտնելէ առաջ ուզեցի պտոյտ մը ընել պուրակին մէջ։

Ի՜նչ դժուարութիւն քաշեցի էշ մը գտնելու համար։ Դիտղնէս աւելի դժուար պիտի գտնէր չորս հատ մարդ։

Ի՜նչ հրապուրիչ պտոյտ սակայն. ի՜նչ հմայիչ լուսին։

Տիսաբէլօ սրճարանը դադար առնելով, հարցափորձեցի տէրը Պ. Ձօրճի Աքարվանին, որ Ցունաստան կը դառնուէր վերջին երկրաշարժին առնելը։ Երբ ըսի իրեն թէ շատեր կը վախնան որ աղէտը չնորոգուի, խնդաց և հանդարտօրէն պատասխանեց.

«Դրցի ստուգել որ ցնցումները կ'աւելնան կամ կը նուազին առաջին ցնցման սաստկութեանը կամ տկարութեանը համեմատ։ Եթէ ի սկզբան թեթեւ է, երթալով կը սաստկանայ. եթէ ընդհակառակն ուժգին է երթալով կը տկարանայ։ Օրինակի համար, ինչ մի սպասէք բաժիս գիտական պատճառները. չեմ գիտեր։ Բայց կը գիտեմ որ վտանգն անցած է։ Անմիտներու գըլխուն մէջ միայն պայթիւն մնայ։»

ՇԻՐԲԷԹԻ ԽԱՅՐԻՑԷ

Շիրքէթի Խայրէյէի չոգենաւերու երթեւեկութեանց ժամանակացոյցին վրայ հետեւեալ յաւելումներն եղած են, որք պիտի դրծադրուին յառաջիկայ հինգշաբթիէն սկսեալ, 7 յուլիս։

Վոսփորէն կամուրջ

Ժ. Վրկ.	
10 45	Առաւօտեանները (բաց ի կիրակիէ) եէնիմահալլէէն չոգենաւ մը պիտի մեկնի կամուրջ երթալու համար Մէսարպրունը, Պէյիւբտէրէ, Թարապիա, եէնիքէյ, և Պոյաճըքէյ հանդիպելով։
6 45	Եէնիմահալլէ, Մէսարպրունը, Պէյիւբտէրէ, Թարապիա, եէնիքէյ, Միրկէօն, Բուռէլի-Հիսար, Պէպէք, Արնաւուտքէյ, Օրթաքէյ, և Պէշիքթաշ, (բաց ի ուրբաթ և կիրակի օրերէ)։
	Կամուրջէն Վոսփոր
5	Կամուրջէն Պէշիքթաշ, Օրթաքէյ, Արնաւուտքէյ, Պէպէք, Բուռէլի-Հիսար, Միրկէօն, եէնիքէյ, Թարապիա, Պէյիւբտէրէ, Մէսարպրունը, և եէնիմահալլէ (բաց ի ուրբաթ և կիրակի օրերէն)։

* * *

Բաց ի ուրբաթ և կիրակի օրերէ, իրիկունները ժամ 10.45ին կամուրջէն մեկնող չոգենաւը ժամ 11ին պիտի մեկնի և Պէպէք ալ պիտի հանդիպի։

—Ուրբաթ օրերը իրիկուան ժամ 9.25ին կամուրջէն մեկնող չոգենաւը՝ Բուռէլի-Հիսարէն զատ պիտի հանդիպի նաեւ Միրկէօն, եէնիքէյ, Թարապիա, Պէյիւբտէրէ, Մէսարպրունը և եէնիմահալլէ։

—Ուրբաթ իրիկունները կամուրջէն ժամ 9.40ին մեկնող չոգենաւը ժամ 10ին պիտի մեկնի։

—Բաց ի կիրակի օրերէն, առաւօտները ժամ 11.15ին եէնիմահալլէէն մեկնող չոգենաւը Բուռէլի և Անատոլը Դավագի նաւամատոյցներէն ճամբայ պիտի ելնէ։

Իրիկունները ժամ 10ին կամուրջէն մեկնող չոգենաւը պիտի երթայ մինչեւ Բուռէլի և Անատոլը Դավագները։

ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱ

ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Դրամագլուխ՝ 10,000,000 ոսկի

Կեդրոնատեղի Դամասկոս

ՊԱՐԵԳԱԿԱՑՈՒԹԻՒՆ Ի ՊՈՒԼԻՍ

Հաճիդէյէ փողոց, Թոմբուլ խան

ԴՐԱՄԵՆԱԿ Ի ԵՐԵՎԱՆ, Մեծ-փողոց, Թիւ 190

ԴԱԼԽԱՒՈՐ ԴԱՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆՔ Ի ԼՈՆԴՈՆ ԵՒ Ի ՓԱՐԻԶ

Մասնաճիւղեր

Աթոլիա	Պաղտատ	Լիմասոլ	Թուսմուբ
Ատանա	Պէյրութ	Մերսին	Սեւանիկ
Այսրն	Պրուսա	Նազիլլի	Սամսոն
Հալէպ	Դամասկոս	Նիրսոխա	Հոմիր
Աղբիսանդրիա	Գոնեա	Ուշաք	Սոֆիա
Աղր. Պոլիս	Լառնարա	Փիլիպէ	Տրապիզոն
Էնկիւրի	Գահիրէ	Բօր-Սայիտ	

Գործառնութիւններ եւ արժէքուղղերու յանձնման փոխարէն ամէն փոս կը տրուի որոշ պայմանաժամով կամ ընթացիկ հաշուով։

Դրամագլուխ արժէքուղղերու։

Հանումի փոխանակագրերու, չէքերու, պարտաթուղթերու եւ հեռագրական հրամանագրերու Թուրքիոյ եւ արտասահմանի զանազան քաղաքներուն վրայ։

Բացում ընթացիկ հաշիւներու, պահպանում արժէքուղղերու եւ արժէքեղէնի։

Գանձում կտրոնները, արժէքուղղերու՝ Թուրքիոյ եւ արտասահմանի վրայ։ Վաճառում եւ գնում դրամներու։

Օսմ. կայս. Պանքան կ'ընդունի դրամական աւանդներ որոշ պայմանաժամով եւ հետեւեալ հաստատ տոկոսի սակերով.

Տարին 2 ½ % մէկ տարուան պայմանաժամով աւանդի համար։

Տարին 1 ½ % վեց ամսուան պայմանաժամով աւանդի համար։

Տարին 1 % երեք ամսուան պայմանաժամով աւանդի համար։

ՊՈԼՍՈՅ ԴԻՒՂԱԿԱՑՈՒԹԻՒՆ կը ստանձնէ բոլոր վերոյիշեալ գործառութիւնները բաց ի ապրանքներէն։ Ամիսը գաս, օրուան գինովը կը ծախէ եւ կը գնէ՝ անմիջական յանձնումով, վիճակահանութեան գանազան Ազգերու, ինչպէս, Բարիզ քաղաքին պարտատոմսերը, օսմանեան պարտատոմսերը, Ռուսական պարտատոմսերը, Բանամայի պարտատոմսերը, եւ այլն եւայլն։

ՊՈԼՍՈՅ ԴԻՒՂԱԿԱՑՈՒԹԻՒՆ եւ ԲԵՐԱՆ ԴՐԱՄԵՆԱԿԸ կը ծախեն նաեւ օսմ. պարտատոմսերու բրդմանները, եւ արժէքուղղեր կ'ընդունին, ընթացիկ հաշուով, մինչեւ 30 օսմ. ոսկի, տարին 3½ տոկոսով։

ՍԵՂԱՆԱՒՈՐԱԿԱՆ

ՍԱԿԱՐԱՆ ՂԱԼԱԹԻՈՅ

6/18 յուլիս 1894

Անուանական Դրամագլուխ	Թղթոց Անուանական Դիները	Տոկոս %	Անուանք Արժէքեղոց	Թուականք	Ընթացիկ Դիներ Դոցուեցաւ երէկ երեկոյ	Ընթացիկ Դիներ Բացուեցաւ այս առաւօտ
Ռ. Ռ. 7.133.372	100	1	Քոնսոլիտ Պէրի A	1831	62 30	62 30
» 10.241.013	100	1	» » B	1831	39 10	39 —
» 30.332.311	100	1	» » C	1831	— —	28 10
» 43.963.396	100	1	» » D	1831	26 35	26 36
Ֆր. 793.000.000	400	—	Բուլղարիի երկաթուղի	1870	128 37 ½	128 62 ½
Ա. Ռ. 4.545.000	100	4	Օսմանիէ	1890	96 —	— —
Ֆր. 135.631.180	500	5	Բրիտորիէ	1890	— —	— —
Օ. Ռ. 6.499.933	Ֆր. 500	5	Մարսային Պարտատոմսք	1886	— —	— —

Գումարեալ արտաքին	Գումարեալ ներքին	Անուանք Արժէքեղոց	Թուականք	Ընթացիկ Դիներ Դոցուեցաւ երէկ երեկոյ	Ընթացիկ Դիներ Բացուեցաւ այս առաւօտ
Ա. Ռ. 10,000,000	20	10	Պանք Օսմանն	1863	
Օ. Ռ. 550,000	22	11	Քրէտիտ Ֆոնսիէ Օսմանն	1869	8 23 — —
Ա. Ռ. 600,000	10	6	Պանք տը Քոնսթանդինոպլ	1872	3 18 — —
» 600,000	10	5	Սօս. Օթ. տը Շանժ է տը Վայ.	1872	4 30 — —
Ֆր. 14,000,000	140	140	Բաժնեթուղթ, Լաւրիուզի Հանքին	1878	41 50 — —
» 45,000,000	500	300	Անատոլուի (Բաժնեթուղթ	1839	300 — — —
» 80,000,000	500	500	Երկաթուղիի (Պարտատոմս.		470 — — —
Օ. Ռ. 200,000	20	8	Թրամուէյ (Բաժնեթուղթ	1882	5 98 — —
Ֆր. 709,506	500	500	(Պարտատոմս		520 — — —
Ֆր. 100,000,000	500	200	Օսմ. Ռէժի	1833	18 31 18 31
Ա. Ռ. 110,000	1.40	1.40	Օսմ. Սիկարէթ	1892	1 87 ½ 1 77 ½
Օ. Ռ. 440,000	11	5½	Օսմ. Ապահովագրական Ընկ.	1893	6 40 — —
Ֆր. 20,000,000	500	500	Զրի Ընկերութիւն, Տէրբոս	1832	357 — 356 —

ՍԹԻԼԱՆՑ (Բրիտ.) ԴԻ ՎՐԱՑ	Օ. Ռ.	Դրշ.
8 օրուան համար 1000 հատ	1	75
1 ամսուան համար	—	—
1 օրուան համար	—	70
Ռըլաոր	—	40
Կանտիկ (Հէվալէսիզ)	—	40
ԸՆԹԱՑՔ ՓՈԽԱՆԱԳՐՈՒԹ		
Լոնտոն 3 ամիս Դրշ.	109	7/8
Փարիզ » Ֆր.	22	92 ½
Վիեննա 8 օրուան Ֆիորին.	11	35
Պերլին չէք Մարք.	18	50

ՍԹԻԼԱՆՑ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻի ՎՐԱՑ		
8 օրուան համար 25 հատի Ֆր.	2	75
1 ամսուան համար »	—	—
ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄՈՅ		
Անգլ. ոսկի Օ. Ռ. 100 դրշ.էն	110	8
20 Ֆրանքնոց	87	20
20 Մարքնոց (Գերմանական ոսկի)	107	20
Քրիսիից	51	15
Բուսպլ Թղթադրամ	8	50
Մէճիտիյէ	107	38
Մանը արծաթ	102	30
Մէճալիք	97	½
Տոկոս Ղալաթիոյ Սակարանի	6	—

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆՔ

ՓԱՐԻԶ 17/5 Յուլիս		
Քոնսոլիտ Սմ. B Կնիկ. Ֆր.	39	30
» » C »	27	02
» D (Բացուած »	24	60
» D (Փոցուած »	24	55
Բուլղարիի երկաթուղի »	128	25
Բրիտորիզ »	479	37
Մարսային Պարտատոմսք »	502	18
Օսմանիյէ »	441	25
Ռէժիի Բաժնեթուղթ »	427	50
Պանք Օսմանի (անուանկն.) »	616	25
Ռանթ Տրանսպատ 3 % »	100	97
» » 3½ % »	101	95
» Իտալական »	76	40
Քրէտի Լիոնէ »	722	50
Քրէտի Ֆոնսիէ »	926	25
Քոնդու

ՌՕՍԻԱ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ.

1881 Մարտ 24ի Կայս. Իրատէով արտօնեալ
Ընկերութեան կեդրոնատեղին Բիթերսպուրգ
Ընկերութեան ապարանքը, Մեծ Մոսքաիա 37
Ապահովագրութեանց ճիւղեր ՀՐԴԵՀ.—ԿԵԱՆՔ.—ՓՈԽԱԴՐՈՒԹԻՒՆ.—ԱՐԿԱՆՔ

Ընկերային դրամագլուխ ամբողջովին վճարուած
Երաշխաւորութեան գումար
1893ի հասոյթը
1881էն ի վեր Ընկերութիւնը իր ապահովագրողներուն վճրծ. է մօտ

4,000,000 ռուպլի
55,000,000 ֆրք.
20,500,000 »
70,000,000 »

Ընդհ. Գործակալ Թուրքիոյ համար ՊՕՂՈՍ ԱՒԻԳԵՐ
Պոլիս Ճելալ Պէյ խան, Թիւ 22, 23

Քոնիչ Ընդհ. Գործակալութեան
Ա. ՀԻՒՐՄԻԶ

Մասնաճիւղ Զալաթիա, Զէօմլէքճի փողոց, 14
Դրասենեակ Ս. Ժ. ՌԷՐԼԷՆ ԵՒ ԸՆԿ. 1010

ՕՍՄ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԴՀ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԻՄՆԵԱԼ ԸՍՏ ՀՐՈՂԱՐՏԱԿԻ
1892 ՕԳՈՍՏՈՍ 2/14ԻՆ
Ապահովագրութիւնք ՀՐԴԵՀԻ, ՓՈԽԱԴՐՈՒԹԵԱՆՑ,
ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻՆ, Կ. ՊՈԼԻՍ

ՎԵՀՓՍՔ ՍՈՒԼԹԱՆԻՆ
20 ՍԵՊԵՂԲ 1310
ԿՆՆԱՑ ԵՒ ԱՅԼ ԱՄԵՆԱՅՆ ՎՆԱՍՈՒՑ
ԵԷՆԻ ԽԱՆ, ՔԱՐԱՔԷՕՑ, ՂԱԼԱԹԻԱ 771

PHŒNIX FIRE OFFICE
ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ
ՏԱՐԵԿԱՆ ՀԱՍՈՅԹ Անգլ. ոսկի 1,000,000

"ՖԻՆԻՔՍ"

ՖԻՆԻՔՍ, հիմնեալ առաւել քան մի դար յառաջ, սոսկ հրդեհի ապահովագրութեան ընկերութիւն մ'է՝ որոյ բաժնետէրերը Անգլիոյ ամենահարուստ և հանրածանօթ դրամատէրերն են՝ ունենալով անսահման պատասխանատուութիւն։

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութեան աչխարհահռչակ առատաձեռնութեան մի գլխաւոր ապացոյցն է 18,000,000 Անգլ. ոսկւոյ գումարն զոր ցարդ վճարած է հրդեհի թանուց համար։

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութիւնն կ'ապահովագրէ ընդդէմ հրդեհի և կայծակի կալուածք, կարասիք և ապրանք յոյժ նպաստաւոր պայմանօք և միջնորդութեամբ ստորագրելոց, որք ունիմք լիազօր իշխանութիւն կարգադրելու անմիջապէս մեր ապահովագրելոց կրած վնասներն։

Հ. ՍԻՒԱՆ և ԸՆԿ. ընդհ. գործակալք Կ. Պոլսոյ, Գալաթիոյ և Սուրմալու եկեղեցի Գալաթիա, Կամուրջի գէմ, Քօմիսիօն խանի անկիւնը։

ԻԼԱՆ ՊԱՂ ՍԷՐՍԱՔԷՐԻ

Զաթալճատա պուլունան թօփեր պայլերը լաղրվէսի իչուն միւպայա օլունագ իւրէ միւնագասայա գօնրլորդը էվվէլճէ իլան գրլընան հաթապն գրեէյի աթիթի 3 փարա 70 սանթիմէ վէ քէօմիւրիւն 100 գրեէյի աթիթի 34½ դրչ. տա մահալլինճէ թալիպլերի էօհտէսինտէ օլուուրնանան ֆիյաթը մէզբիւրէսէն թէնդիլաթ իսրասը իլէ պունլարրն իթասրնը թէահիւտտէ թալիպ օլանլարրն մագամը Սէրսաքէրի լէվազիմաթը ումումիէ տայիրէսինէ կէլմէյէրի իլան օլունուր։ Նօ. 1 2—3

Գաքանը տաքիք տէկիրմէնի հասրլաթրնան ֆիրուլաթ օլունմագ իւրէ միւնագասայա գօնուլան ինճէ քէբէկին պէկէր ճէսթտա գրեէսի 6 փարա 10 սանթիմէ վէ գալը քէբէկին 5 փարա 60 սանթիմէ վէ բաղմօլրն 8 փարա 20 սանթիմէ վէ բասրալը 7 փարայա վէ չէվրէնտիրին 2 փարայա վէ գարամուգրն 2 փարա 50 սանթիմէ թալիպի էօհտէսինտէ օլմասը իլէ պունլարտան թէնդիլը ֆիյաթը իլէ պէրապէր ատի չէվրէնտի վէ գատմին վէ թօզ վէ թօփրաքրն իլթիասրնա թալիպ օլանլարրն թէմամզր բուլմինին ծրնմը չարչանպիհ կիտիրէ գարարը գաթիսի վիրիլճէճէկի վէ իրթէսի կիւնիւ 100ստէ 5 գամմը գապալ օլունճագը ճիւճէլէ իթասրնա թալիպ օլանլարրն մագամը Սէրսաքէրի լէվազիմաթը տայիրէսինէ կէլմէյէրի իլան օլունուր։ Նօ. 2 2—3

Զիֆթէյէր չիֆթլիկի հեմայուլնանան արամագ ասաքիրը չահանէ իչուն միւրիւմը օլուպ մէվզրլի միւնագասայա վաղ օլունան էրդաքը պուրճա իթայա թալիպ օլանլարրն լէվազիմաթը ումումիէ տայիրէսինէ միւրաճաաթ իթմէյէրի իլան օլունուր։ Նօ. 3 2—3

Մէլանիք ֆիրրասրնա մէրպութ ֆէօքրիւլիւ մէվզրլինտէ պուլունան ասաքիրը չահանէ իչուն մահալլինճէ միւնագասայա վաղ օլունան էրդաք վէ սայիրէի պուրճա իթայա թալիպ օլանլարրն Պաղը Սէրսաքէրի լէվազիմաթը ումումիէ տայիրէսինէ միւրաճաաթ իթմէյէրի իլան օլունուր։ Նօ. 4 2—3

Գուլասը Նէբրիֆէ պուլունան ասաքիրը չահանէ վէ հայվանաթը միւրէյէ իչուն լիւդիմի օլուպ մահալլինճէ միւնագասայա վաղ օլունան հընթա վէ չայիրը պուրճա իթասրնա թալիպ օլանլարրն լէվազիմաթը ումումիէ տայիրէսինէ կէլմէյէրի իլան օլունուր։ Նօ. 5 2—3

Փայթանթը սալթանաթը սէնիէսէ պուլունան ասաքիրը չահանէ իչուն նիզամիյէ էրդաք անպարրնա միւպայասրնա լիւդիմ կէօրիւնէն 100,000 գրեէի ճէստտա Թրիէսթէ թօպպա չէքէրինին իթասրնա թալիպ օլանլարրն մագամը Սէրսաքէրի լէվազիմաթը ումումիէ տայիրէսինէ կէլմէյէրի իլան օլունուր։ Նօ. 6 2—3

Կրրիա ֆբրգասրնտա պուլունան ասաքիրը չահանէ իչուն մահալլինտէ մուաէնէսի պիլ իհրա թէսրի օլունմագ իւրէ միւպայասր մէվզրի միւնագասայա գօնուլան 2,200,000 գրեէ գատար տաքիրին պէկէր գրեէսի 40 փարատա թալիպի էօհտէսինտէ օրուպ թէմամը բուլմինին 11ինճի բարար իրթէսի կիւնիւ գարարը գաթիսի վիրիլճէճէկի ճիհէթլէ իթասրնա թալիպ օլանլարրն մագամը Սէրսաքէրի լէվազիմաթը տայիրէսինէ կէլմէյէրի իլան օլունուր։ Նօ. 7 2—3

ԱՌԵԻՏՐԱԿԱՆ ՏՈՒՆ ԹԷՅԻ

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ ՅԱՄԻՆ 1880

Կ. ԵԱՎՐՈՒԵԱՆ Ց. ԻՍԱԳՈՒԼԵԱՆ

THE ECONOMICON ԹԷՅ ԵԱՎՐՈՒԵԱՆ ԵՒ ԻՍԱԳՈՒԼԵԱՆ MARQUE DEPOSÉE

Մասնաճիւղ կը գտնուի Օմանեան ամէն քաղաքներ ու գիւղերու մէջ։

Թէյի գործածութեան ընդհանրանալովն, թէյի ճաշակն եւս նրբացած է, որով թէյի առեւտուրն վաճառականութենէ աւելի արուեստ մըն է, որ միայն երկարատեւ նոխ փորձառութեամբ կ'ստացուի։

Մեր տունն, որ արդէն հանրածանօթ էր բազմամեայ ընդարձակ գործառնութեամբը, այս տարի եւս իր մասնաւոր գործակալաց ձեռամբ գնած է բազմազան և խիստ մեծաքանակ ընտիր թէյեր Ձինաստանի, Ճավայի, Սէյլանի և Հնդկաստանի գլխաւոր արտադրիչներէ. և արդէն հասած են մեզ, և հետզհետէ պիտի ստանանք թէյեր, որք գերընտիր հոտաւէտութեամբ ամէն ճաշակի յարմար ըլլալով հանդերձ գնելու անհամեմատ ժամանութեամբ մեզ մատուցած առաւելութիւնք, մեր տան դէմ մրցումն անկարելի կը նեն։

Մեր բազմաթիւ յաճախորդաց պահանջմանց լաւ եւս գոհացում տալուն համար ընդարձակած ենք մեր մագերանոցն, ուր ամէն տեսակ ընտիր թէյեր թէ անտուկներու և թէ այլ և այլ մեծութեամբ տուփերու մէջ մեծաքանակ միշտ պատրաստ կը գտնուին։

Թէ Կ. Պոլսոյ և գաւառաց, և թէ օտար երկրաց մէջ մեր տան ցուցուած վստահութիւնն կը քաջալերէ մեզ առաւել եւս յարիլ մեր սիրելիներուն, որ է՝ ողջամտութիւն ընդունելու, ապա՝ գնելու, որ է՝ ողջամտութիւն։

Մեր թէյերու առաւելութեանց ապացոյցներէն մին եւս, անոնց բաղում կեղծերն հրապարակին վրայ գտնուիլն է, որոց դէմ զգուշանալու համար կը խնդրենք որ միշտ փնտռէք Մեր ՅԱՏՈՒԿ ՆՇԱՆն ու մեր տան հասցէն, Կ. ԵԱՎՐՈՒԵԱՆ, Ց. ԻՍԱԳՈՒԼԵԱՆ Ճէլալ պէյ խան թիւ 10, Պահճէ-Գաքու։ 19

Երեք աստղով չիրը 30 դրուշ, — երեք աստղով ½ չիրը 15 դրուշ։ Երիու աստղով չիրը 18 դրուշ։ Մէկ աստղով չիրը 12։ Մասնիֆա և պիւլ օղի չիրը 12 դրուշ։

ՏՐԴ. Ս. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ
ԱՆԿԼՕ-ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԱՏ ՄԱՆԱԲԱԴԷՐ
| ՊԱՀՃԷ-ԳԱՔՈՒ Կ. ՊՈԼԻՍ

Մասնագէտք առանց քաւչուէ լինելոյ արհեստական ակռաներ պատրաստելու, մէկ անգամն ամենասաստիկ ցաւած ակռաները, ոսկի, ադամանդ և մեռաղով լեցնելու, ինչպէս նաեւ դարմանումն ամէն տեսակ բերնի և ակռայի հիւանդութեանց։
(Թացի կիրակիէ) ամէն օր առաւօտէն մինչեւ կէս օր։ | 14

HAMBURG MUNICH UNITED

ՀԱՄՊՈՒՐԳ ԵՒ ՄԻՒՆԻԽ

ՄԻԱՑԵԱԼ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՔ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Դրամագլուխ	Ֆռանք 8,000,000
Պահեստիվ դրամ	» 8,100,000
Տարեկան հասոյթ	» 19,532,000

Ընկերութիւնքս ՓՈԽԱԴԱՐՁ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ կ'ապահովագրեն մթերանոցներ և բանկութիւններ և սոցա մէջ գտնուած վաճառքներ և կարասիներ խիստ չափաւոր սակագնօք

894 Լիազօր ներկայացուցիչ Կ. Պոլսոյ
ԳԱՌՆԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ, Պոլիս, Պահչէ—Գաքու, Անանիատիս խան. 12, 13, 14.

ՌՈԵԱԼ ԷՔՍՊԼՈՒԱՏԱՑԻՈՆ
ԱՍԻՒՌԱՆՍ ՔՈՌԲՈՐԷՇԸՆ

ԱՄԵՆԷ ՀԻՆ ԵՒ ԱՄԵՆԷ ՄԵԾ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ Ի ԼՈՆՏՈՆ 1720ԻՆ

Դրամագլուխ աւելի քան	Անգլ. ոսկի 4,000,000
Ցարդ հրդեհի արկածից համար տուած է	» 35,000,000

Ընկերութիւնը կ'ապահովագրէ քարաշէն և փայտաշէն ամէն տեսակ կալուածներ, կահ կարասիք և ապրանք։

Վճարմունք ամենայն կանոնաւորութեամբ և մանաւանդ առանց որ եւ իցէ ՁԵՂՔԻ կը կատարուին։

Աւելի ընդարձակ տեղեկութիւն առնուլ փափաքողք կը հրաւիրուին դիմել առ
Ընդհանուր գործակալս Ճ. Վ. ՈՒԻԹԱԼ ԵՒ ԸՆԿ.
726 Պահճէ Գաքու, Մէյտանճիք սոքաք, Ուիթալ խան.

EMULSION SCOTT

(ԱՊԱԴԻ ՕՀԵԲԷԿ)
ՄՈՐԻՒ ՁԿԵՆ ՕՈՒՏ ԻՒՂ.
Իրեմանիզ ոչ լավ և տարբեր
Գաղտասեալ մեռամբ ՍԿՈՏԻ և ԳՕՌԻՆԻ,
ի Նիւ-Եորք։

ԿԹԷՆ չափ ախորժահամ է
Մօրիս մեռած հում իւղի բոլոր յատկութիւններն զատ, երանգաֆիզիներու յատկութիւններն ալ ունի
Կը բուժէ թոքախտը
Կը բուժէ անարիւնութիւնը
Կը բուժէ խոյլերը
Կը բուժէ հաղը, ցրտառութիւնները
Կը բուժէ ընդհանուր տկարութիւնը
Կը բուժէ մանկանց ճղաձութիւնը
Բժիշկներէն ընդունուած է, ախորժ համ ու հոտ ունի, դիւրամարս է և ամենէն փափուկ ստամոքսները կը տանին զայն.
Կը վաճառուի գլխաւոր դեղավաճառաց և դեղագործաց քով։
Գործակատարք ի Կ. Պոլիս. ՀԱՄԱՅԻ ԵՒ ՀԱՒԲԵԼ

ՍԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈՓԵՆԱՒՔ
ԵՐԷԼ—ԵԼ—ՐԷ—Ն Անգլիոյ, Կ. Պոլսոյ և Օրէ-սայի Դէջէ—
ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍՐՆ ՈՐԴԻՔ և ԸՆԿ.

Անուանք	Թանոյ	Անուանք	Թանոյ	Անուանք	Թանոյ
Ալպանս	2000	Գրանիկա	1600	Բալէրմօ	3200
Անտէլօ	3000	Կարլիէօ	5500	Բաէտեր	1700
Գրօլլօ	5500	Կիրանս	2200	Բլանս	1500
Գրկօ	2300	Կօզօ	1800	Բօլօ	1000
Գրիսապ	3000	Կրօտնս	2200	Բաէնզ	2800
Գասանտ	3000	Հիրօ	2000	Բիանգս	4400
Գօրտոնս	2200	Հրատպիս	3000	Բրնապոս	3200
Գրամս	2000	Հինտու	7000	Բօլլօ	3000
Գրֆֆիանս	8800	Համպէր	1200	Բօմէզ	3500
Դէլլօ	2600	Այանս	5000	Բօզարիս	3500
Դարիրնս	2500	Ճիրնս	2300	Մարէլլս	4000
Դանէզ	2100	Գէլսս	2000	Մանդիանս	8200
Դաղս	1000	Բօլբինս	4 00	Մարֆս	2000
Դանս	2700	Բօվնս	2200	Միլիս	2000
Զարտրս	5000	Լէս	2000	Մարէնտս	4300
Գլիս	5500	Լէբանանս	4500	Թ. Ուիլսրն	3000
Գօլօբատս	3400	Լիմօրնս	3000	Թուրսս	1200
Տիկս	500	Մարս	1500	Թրկնս	2800
Տօմինս	2500	Մարեկնկս	4300	Թարբիտս	900
Տուրս	4800	Մարգէլլս	5500	Ուրպինս	5000
Տրարս	2100	Միլս	2000	Վօլնուլնս	5000
Էայնտս	2600	Մուրնս	3100	Եէտս	3600
Էլտօրատս	3000	Նէրս	2000	Զէպրա	1000
Էլէրթրս	3200	Օրլատս	3000	Տիֆայնրնս	1:00
Տլանս	2600	Օպէլլս	5000	Ֆրմաս	200
Ֆալրօն	800	Ֆգիանս	4500	Զէրս	1:0
Ֆիտս	700	Սղրս	2000	Մարիկս	1:0

Էնիրբրն Մօնարբ 8000
Բիրժբրն Մօնարբ 8000
Լրգիրն Մօնարբ 8100

Բայրս չոգենաւը, նաւապետ Պէրքարք, ընդհանուր վաճառքով այժմ կը բեռնաւորի ի Հալ և ամսոյս 24ին պիտի մեկնի ուղղակի Պոլիս գալու համար։

Ռոբլինս չոգենաւը, նաւապետ Քրր, ընդհանուր վաճառքով Հալէն պիտի մեկնի օգոստոս 3ին։

Ուղեւորներու համար ամէն պիւրութիւն կ'ընծայուի

Դիմել առ Ֆ. ՀԻԼՏ ԵՒ ՈՒՍՕ
Գործակալք
Թիւ 17—18, Քիւշիւք Միւլէք
858 խան, Գալաթիա

Աւրուանատէր Ս. ՏԱՄԱՏԵԱՆ
ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՒ